

Талант

Пісні
фермерки
слухали
навіть
у космосі

► СТОР. 9

Спорт

Один, шість,
яка
різниця?..

► СТОР. 10

Благодійність

«Терапія»
від шефів

► СТОР. 12

№ 173 (4923)

П'ЯТНИЦЯ, 17 ВЕРЕСНЯ 2010 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Загадково
зникає...
професія

Сьогодні — День пам'яті
українських журналістів,
які віддали своє життя
за Правду

З ініціативи НСЖУ перелік наших «цехових» відзначень доповнено ще однією датою: кожної третьої п'ятниці вересня ми вшануємо пам'ять колег, загибель яких пов'язують з виконанням професійних обов'язків. У спілчанському мартирологу — понад шістьдесят імен: стільки бійців передчасно втратив журналістський загін лише за часи незалежності.

Вони були різними: за рівнем таланту, славою і політичними поглядами. Загибель зрівняла всіх у «братській могилі» нашої пам'яті. Незалежно від «резонансності» прізвища і гучності чи відсутності кримінальної справи. Смерть кожного — величезна трагедія. Вона не сортує нас на видатних і незначущих. Вона просто утворює карст під нашою спільною справою...

► СТОР. 10

Президент
ПАРЄ
зустрінеється
з владою
та опозицією

Президент Парламентської асамблеї Ради Європи Мевлют Чавушоглу відвідає Україну 20—22 вересня, повідомляє прес-служба ПАРЄ. Заплановано його зустрічі з Головою Верховної Ради Володимиром Литвином, Президентом Віктором Януковичем, Прем'єр-міністром Миколою Азаровим і міністром закордонних справ Костянтином Грищенком. Крім того, президент ПАРЄ має намір провести переговори з лідерами коаліції та опозиції, а також представниками неурядових організацій. 22 вересня Чавушоглу відвідає Одесу, де зустрінеється з викладачами й студентами Одеської національної юридичної академії, а також із представниками місцевої та регіональної влади.

Дітей лікують... ГОЛОДОМ

У дитячих лікарнях столиці на харчування однієї дитини на добу виділяється... дві гривні сімдесят копійок. А ви зможете за такі копійки нагодувати малюка? Учора на засіданні Київради місцева влада вирішила виділити на сферу охорони здоров'я додатково 34 млн. гривень. Вони, за словами заступника міського голови Руслана Крамаренка, підуть на підготовку до осінньо-зимового періоду, купівлю ліків і харчування у медзакладах. Інакше кажучи, столичні депутати намагаються повернути у лікарняні меню «делікатеси»: м'ясо та молочні продукти. Планується, що вже найближчим часом пацієнт з'їдатиме в день аж 12 гривень! А це, кажуть самі чиновники, майже у вісім разів більше, ніж виділяється на раціон одного хворого нині.

І якщо такий «голодомор» відбувається у лікарнях Києва, то що говорити про регіони... ► СТОР. 6

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПОДІЇ

До повернення трамвая готовності немає?

14 жовтня в Києві нарешті почне працювати швидкісний трамвай. У цьому городян переконують столичні чиновники. Днями вони побували на об'єкті й з усією відповідальністю заявили: роботи з реконструкції лінії від кільцевої дороги до вулиці Старовокзальної виконано на 95%. Чи так це, вирішив пересвідчитися «Голос України» і поглянув на «п'ять відсотків», що залишилися, очима власних кореспондентів.

► СТОР. 8

Промислове виробництво зростає

В Україні промислове виробництво за 8 місяців 2010 року зросло на 10,9 відсотка порівняно з аналогічним періодом минулого року. Виробництво і розподіл електроенергії,

газу та води за 8 місяців порівняно з таким самим торішнім періодом зросло на 11,6 відсотка. Водночас зростання переробної промисловості за цей період становить 12,8 відсотка, а добувної — 4,2, повідомляє Держкомстат України.

Селянам платять за молоко більше

По дві гривні за літр платять селянам три молокопереробні заводи Рівненської області, а деякі й по 2,7 гривні. Середня закупівельна ціна молока від населення нині становить 2,35 гривні — удвічі більша, ніж у вересні торік. Це результат перемовин обласної влади з молокопереробними підприємствами, яка прагне зробити так, щоб не заготівельники, а самі селяни диктували ціну на молоко. А для цього селянам потрібно об'єднатися в сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, повідомляє наш власний кореспондент у Рівненській області Олександра ЮРКОВА.

КОРОТКО

■ Посол США в Україні Джон Теффт офіційно передав Міністерству внутрішніх справ і Службі безпеки України захисні костюми та роботизоване обладнання для виявлення й знешкодження вибухових пристроїв, повідомляє прес-служба МВС.

■ Кіровоградська міська рада просить Президента України Віктора Януковича визнати обласний центр зоною надзвичайної екологічної ситуації (УНІАН).

■ Сьогодні на розташованому в Криму полігоні "Опук" починається активна фаза комплексу навчань з органами військового керування та військами і силами "Взаємодія-2010", повідомляє прес-служба Міністерства оборони України.

В Україні 67% пенсіонерів одержують пенсії до 1000 гривень

Володимир Литвин — в Австрії

Учора Голова Верховної Ради Володимир Литвин відбув з офіційним візитом до Австрійської Республіки.

Як повідомили у прес-службі парламенту, відповідно до програми візиту передбачені зустрічі Голови Верховної Ради з Федеральним Президентом Австрії Хайнцем Фішером, Президентом Національної Ради Австрії Барбарою Праммер, Президентом Федеральної Ради Австрії Мартіном Прайнедером, а також з членами австрійсько-української групи з міжпарламентських зв'язків та Комітету у закордонних справах Національної Ради Австрії.

У квартирі буде газ...

4 вересня 2010 року «Голос України» опублікував звернення мешканки Херсону Валентини Казьміної до Голови Верховної Ради та інших високопосадовців щодо захисту конституційних прав та інтересів громадян.

Проблема полягає в тому, що в квартирі пенсіонерки майже два роки тому відключили газ, є рішення суду на її користь, однак його досі не виконано. Оскільки ВАТ «Херсонгаз» внесено до Реєстру підприємств ПЕК, які беруть участь у процедурі погашення заборгованості відповідно до закону «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу». Закон цей припиняє виконання всіх судових рішень до 1 січня 2011 року. Голова Верховної Ради Володимир Литвин надіслав відповідь Валентині Казьмінінй на її звернення.

«Мене, як громадянина України, непокоять випадки порушення конституційних прав і свобод громадян, зокрема, права на поновлення порушених прав за рішенням суду, — йдеться в листі В. Литвина. Тому докладаю всіх можливих, у межах конституційних повноважень, зусиль для вирішення порушених у зверненнях, що надходять до мене, питань. На жаль, безпосереднє вирішення питання, зазначеного у Вашому листі, щодо примусового виконання рішення суду, перебуває поза межами конституційних повноважень Голови Верховної Ради». Водночас, стверджує В. Литвин, відповідно до абзацу шостого пункту 3.7 статті 3 Закону України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» на строк участі підприємства паливно-енергетичного комплексу у процедурі погашення заборгованості підлягають зупиненню виконавчі провадження та заходи примусового виконання рішень щодо цього підприємства, що підлягають виконанню в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», крім рішень про виплату заробітної плати, відшкодування матеріальної (майнової) шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, стягнення аліментів. У листі також зазначається, що пунктом 3.4 статті 3 цього закону встановлено строк тимчасового зупинення виконавчих проваджень та заходів примусового виконання для вищеназваних підприємств — до 1 січня 2011 року. На час написання листа В. Казьміної до Верховної Ради не внесено законопроектів щодо продовження цього строку. Голова Верховної Ради побажав пенсіонерці всьляких гараздів і наполегливості у захисті своїх прав.

Добробут людей залежить від політичної стабільності в країні

У парламенті мало людей, які розуміють проблеми села, бо там домінує крупний капітал. На цьому Голова Верховної Ради Володимир Литвин наголосив учора під час зустрічі з колективом акціонерного товариства «Обухівський молокозавод». У рамках свого робочого візиту керівник парламенту побував на виробництві, поспілкувався з керівництвом підприємства та його працівниками.

На Обухівському молокозаводі парламентарія приймали гостинно. Говорили, зокрема, про те, що в законодавстві має з'явитися норма, за якою виробникам виплачувалась би дотація за літр молока, а не за голову худоби чи гектар поля. Це спонукало б віддавати молоко на заводи. Нині ж сировину доводиться шукати не в найближчих селах, а на території всієї країни — буквально по краплинах збирати. Володимир Литвин пообіцяв посприяти тому, щоб прохання, на якому наголошували обухівські молочарі, знайшло відображення в новій редакції Податкового кодексу.

Водночас Володимир Литвин наголосив, що не є прихильником того, щоб ціни на продукцію регулювалися. На його погляд, цю проблему можна вирішити гідною оплатою праці. Багато в чому добробут людей залежить від політичної стабільності в країні, сказав Володимир Литвин.

Спілкуючись з обухівцями, Володимир Литвин зазначив, що у світовому виклику, пов'язаному з нестачею харчів, Україна може стати потужним продуктивним виробником. Однак для цього треба реанімувати село. Яке зараз «доживає, а люди, які в ньому залишилися, не хочуть працювати». Володимир Литвин висловив обурення з приводу того, що нині земля в нашій країні часто використовується не за призначенням — її забудовують, засаджують технічними культурами тощо. Усе це треба змінювати, «країна має працювати», — підсумував парламентарій.

Під час робочої поїздки в Обухів глава парламенту поспілкувався з людьми від зем-

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі з працівниками Відкритого акціонерного товариства «Обухівське».

лі, працівниками ВАТ «Обухівське» та учнями міської школи № 3.

Пізніше Володимир Литвин поспілкувався із журналістами. Він поінформував, що наступного тижня парламент працюватиме у штатному режимі. Усі питання, які турбують опозицію, можуть розглянути в середу, як і передбачено Регламентом.

Водночас Володимир Литвин відкинув ймовірність того, що після проведення політичної реформи парламент продовжить свої повноваження. Це кине тінь на імідж нашої країни в очах світової спільноти. А на такий крок ніхто не зважиться. Керівник парламенту припустив, що народні депутати вже у листопаді зможуть приступити до розгляду проекту держбюджету на наступний рік. Жовтень піде на те, щоб опрацювати і ухвалити Податковий кодекс. Уже у понеділок-

вівторок, за інформацією Володимира Литвина, проект нового Податкового кодексу може бути зареєстрований у Верховній Раді. Якщо коаліція не голосуватиме за цей документ, то виникне питання про компетентність економічного блоку уряду, підкреслив Володимир Литвин.

Відповідаючи на запитання журналістів щодо причетності до справи Гонгадзе, Володимир Литвин зазначив: відповідне розслідування підтвердило його непричетність. Однак істину треба шукати за межами нашої держави, переконаний він. Треба дати відповідь на запитання: хто організовував прослуховування в кабінеті глави держави і розробляв наступний сценарій. «Рано чи пізно все таємне стає очевидним», — наголосив Володимир Литвин.

Надія СМІЯН.

Подвійна гра

Роман Зварич та Анатолій Кінах під час засідання Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України.

Учора Тимчасова слідча комісія Верховної Ради щодо рішення Арбітражного інституту Торгової палати Стокгольма, розслідування фактів корупційної діяльності ЗАТ «РосУкрЕнерго» і причетності до цього посадових осіб органів державної влади та арешту экс-голови Державної митної служби Анатолія Макаренка заслухала свідчення міністра палива та енергетики Юрія Бойка. А от представник Міністерства юстиції, котрого та-

кож було офіційно запрошено для надання пояснень, на засідання не з'явився.

Перше запитання до Ю. Бойка стосувалося його відносин з «РосУкрЕнерго». Зокрема, народний депутат Володимир Ар'єв, нагадавши, що 29 липня 2004 року Ю. Бойка було включено до наглядової ради «РосУкрЕнерго» і цього ж дня між НАК «Нафтогаз України» та РУЕ було підписано договір про обсяги транспортування, зака-

чування та зберігання газу, поцікавився, чи не проглядаються у таких діях ознаки корупції? У відповідь міністр заявив, що у 2004 році «РосУкрЕнерго» не мало до України жодного відношення та що Олександр Турчинов, коли був головою СБУ, «вже намагався зробити з цього факту кримінальну справу». А тому, якщо в когось ще є якісь запитання з цього приводу, нехай відправляє матеріали до Генпрокуратури. Далі Ю. Бойко підтвердив, що на теперішній час жодного відношення до «РосУкрЕнерго» і в частині управління власності він не має. Разом з тим, відповідаючи на запитання голови ТСК Романа Зварича, чи є у нього документи про вихід з РУЕ, Ю. Бойко сказав, що «навіть не пам'ятає, чи вийшов, чи не вийшов». Тож Р. Зварич попросив Ю. Бойка пошукати та надати комісії документи, які підтверджують його вихід з РУЕ, оскільки «це зняло б дуже багато питань». А щоб міністр шукав ці документи швидше, члени комісії доручили Р. Зваричу направити з цього приводу до Мінпаливенерго офіційний запит.

Також голова ТСК звернув увагу на практику засекречування документів, котрі стосуються справи «РосУкрЕнерго». Звичайно, ніхто не заперечує, що матеріали, у котрих, наприклад, йдеться про обсяги підземних сховищ газу, можуть мати гриф «Таємно», та це аж ніяк не має стосуватися самого рішення Стокгольмського арбітра-

жу, вважає Р. Зварич. Однак ТСК досі послуговується неофіційним варіантом рішення, котре свого часу було оприлюднене в інтернеті. У відповідь Ю. Бойко запропонував звернутися з цього приводу з офіційним зверненням та пообіцяв розглянути питання про надання офіційного рішення Стокгольмського арбітражу. Утім, це аж ніяк не означає, що рішення справді буде надано, оскільки, за словами Ю. Бойка, Мінпаливенерго має звернутися з цього приводу до СБУ та отримати дозвіл. «Якщо цей документ не проходить по кримінальних справах і ми отримуємо дозвіл СБУ, то готові надати його комісії», — сказав він.

Так само члени ТСК хочуть бачити документи, які висвітлюють позицію «Нафтогазу України» під час судового розгляду. Зокрема, Р. Зварич зазначив, що первинний варіант подання до суду передбачав залучення як свідків керівників російського уряду та «Газпрому», тоді як з останньої редакції це положення було вилучено. Причому, як засвідчила на одному із засідань ТСК Юлія Тимошенко, це положення вилучили після того, як з Росією було досягнуто домовленості, що «Газпром» не підтримає звернення РУЕ до суду, а без згоди «Газпрому» це було б неможливо. «Без «Газпрому» «РосУкрЕнерго» не могла почати судовий процес», — зазначив Р. Зварич та дійшов висновку, що «Газпром» вів подвійну гру. Як бачимо, чи не всі учасники цієї справи вели подвійну гру, а в результаті поки що програє Україна.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Чи можна скасувати конституційні зміни?

Про це на вчорашньому засіданні «круглого столу» дискутували народні депутати Юрій Ключковський («НУ—НС»), Сергій Власенко (БЮТ), народний депутат другого, четвертого скликань Віктор Мусіяка, директор Інституту Горшеніна Володимир Фесенко та науковий директор Школи політичної аналітики при НаУКМА Олексій Гарань.

На думку учасників заходу, дивним є вже сам факт оскарження. Адже з моменту ухвалення закону про внесення змін до Конституції (реєстраційний № 2222) минуло шість років. До того ж оскаржується не сам закон, а процедура його ухвалення. На думку Юрія Ключковського, факти порушення процедури поки що ніким не встановлені. А встановлення такого факту не є компетенцією Конституційного Суду. За словами депутата, якщо вже йдеться про такий спосіб оскарження, то ініціатори подання мали б спочатку звернутися до Ад-

міністративного суду, встановити такі факти, а вже потім звертатися до КС.

Наразі, один із авторів тексту Основного Закону Віктор Мусіяка розглядає подання до КС, як «суд над Конституцією». Адже, закон № 2222 був виконаний, тобто зміни було імplementовано у текст Основного Закону. Відтак, скасування закону не нестиме за собою зміну Конституції. «Основний Закон все одно залишиться у тому вигляді, в якому він є. Бо Конституційний Суд не має права скасовувати частину Конституції», — сказав він.

Утім, Сергій Власенко припустив, що суд може ухвалити позитивне рішення, «заплющивши очі і піднявши руки». За його словами, лише троє суддів КС із 18-ти є фахівцями з конституційного права. А нещодавня відставка деяких суддів, які відстоювали принципову позицію, на думку парламентарія, може свідчити про тиск на представників Феміди. «На жаль, нині члени КС відстоюють політичні, а не юридичні позиції», — зазначив він.

На думку учасників заходу, якщо закон № 2222 буде визнано неконституційним, то Конституційний Суд запропонує парламенту ухвалити відповідні акти, які відновлюватимуть Конституцію 1996 року. Тоді постане питання про 300 голосів (необхідна кількість для внесення змін у Конституцію). А такої кількості поки що немає. Як варіант, народним депутатам можуть запропонувати «політич-

ний хабар» — продовжити термін каденції Верховної Ради. «Але парламент обирався на п'ять років, і ніхто крім виборців не може продовжити термін каденції депутатів», — зазначив С. Власенко. Водночас Олексій Гарань ініціює як спробу узурпації влади, яка, за його словами, розпочалася з рішення КС щодо індивідуального членства народних депутатів у коаліції. «Нинішня влада сама себе іноді заганяє у глухий кут. Зараз у глухий кут заганяють суддів Конституційного Суду», — сказав він. Політолог сподівається, що в парламентаріїв все ж спрацює інстинкт самозбереження. «Бо Янукович з повноваженнями Кучми буде загрозою не лише для демократичного процесу, для опозиції, а й для бізнес-еліти також», — наголосив О. Гарань.

Олена ГОРБУНОВА.

ГРАФІК

особистого прийому громадян головами комітетів Верховної Ради України, головами депутатських фракцій у Верховній Раді України під час роботи сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання

ВЕРЕСЕНЬ 2010 РОКУ

Голова Комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів	СУШКЕВИЧ Валерій Михайлович	16
Голова депутатської фракції Блоку «Наша Україна— Народна самооборона» у Верховній Раді України	МАРТИНЕНКО Микола Володимирович	21
Голова депутатської фракції «Блок Юлії Тимошенко» у Верховній Раді України	КИРИЛЕНКО Іван Григорович	22
Голова депутатської фракції Комуністичної партії України у Верховній Раді України	СИМОНЕНКО Петро Миколайович	23
Голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки	МАРТИНЕНКО Микола Володимирович	27
Голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування	ОМЕЛЬЧЕНКО Олександр Олександрович	28
Голова Комітету з питань економічної політики	ТКАЧЕНКО Олександр Миколайович	29
Голова Комітету з питань фінансів і банківської діяльності	ПЕКЛУШЕНКО Олександр Миколайович	30

ЖОВТЕНЬ 2010 РОКУ

Голова Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи	СЕМИНОГА Анатолій Іванович	5
Голова депутатської фракції Партії регіонів у Верховній Раді України	ЄФРЕМОВ Олександр Сергійович	6
Голова Комітету з питань правосуддя	КІВАЛОВ Сергій Васильович	7
Голова Комітету з питань європейської інтеграції	ТАРАСЮК Борис Іванович	11
Голова Комітету з питань науки і освіти	ПОЛОХАЛО Володимир Іванович	12
Голова Комітету з питань національної безпеки і оборони	ГРИЦЕНКО Анатолій Степанович	14
Голова Комітету з питань охорони здоров'я	БАХТЕЄВА Тетяна Дмитрівна	18
Голова Комітету з питань правової політики	МІЩЕНКО Сергій Григорович	19
Голова Комітету з питань соціальної політики та праці	ХАРА Василь Георгійович	21
Голова Комітету у закордонних справах	БІЛОРУС Олег Григорович	25
Голова Комітету з питань бюджету	ДЕРКАЧ Микола Іванович	26

Голова Комітету з питань податкової та митної політики	ТЕРЬОХІН Сергій Анатолійович	28
--	------------------------------	----

ЛИСТОПАД 2010 РОКУ

Голова Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією	КАЛЄТНИК Ігор Григорович	1
Голова Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності	ШВЕЦЬ Віктор Дмитрович	2
Голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин	ЗАРУБІНСЬКИЙ Олег Олександрович	4
Голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України	МАКЕЄНКО Володимир Володимирович	8
Голова Комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва	КОРОЛЕВСЬКА Наталія Юріївна	9
Голова Комітету з питань культури і духовності	ЯВОРІВСЬКИЙ Володимир Олександрович	11
Голова депутатської фракції «Блок Литвина» у Верховній Раді України	ШАРОВ Ігор Федорович	15
Голова Комітету з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики	РИБАК Володимир Васильович	16
Перший заступник Голови Комітету з питань свободи слова та інформації	ШЕВЧЕНКО Андрій Віталійович	18
Голова Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	КОСТЕНКО Павло Іванович	22
Голова Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації	МАРМАЗОВ Євген Васильович	29
Голова Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин	КАЛЕТНИК Григорій Миколайович	30

ГРУДЕНЬ 2010 РОКУ

Голова Комітету з питань транспорту і зв'язку	КОЗАК Володимир Васильович	2
---	----------------------------	---

Примітка: прийом відвідувачів здійснюється у приміщенні приймальні Верховної Ради України за адресою: вул. Банкова, 6/8, 1 поверх, кімната №106, тел. для довідок: 255-42-46.

МІСЦЕВІ ВИБОРИ

Бютівці оскаржуватимуть формування тервиборчкомів

Центральна виборча комісія затвердила порядок надання їй інформації про підготовку та проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів 31 жовтня 2010 року. **Про це «Голосу України» повідомили в прес-службі ЦВК.**

Центрвиборчком також встановив порядок організації роботи територіальних та дільничних виборчих комісій з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Крім того, затверджено порядок розгляду скарг виборчими комісіями.

Однак бютівці вже заявили, що оскаржуватимуть у суді формування тервиборчкомів, до яких, мовляв, включають «нелегітимних кандидатів» від «Батьківщини».

Народний депутат Сергій Власенко зазначив, що документи від начебто Київської обласної партійної організації «Батьківщини» були подані до ЦВК не уповноваженими особами. (Парламентарій уточнив, що мав на увазі колишнього керівника київської обласної партійної організації «Батьківщини» Володимира Майбоженка). Проте ЦВК прийняла документи, незважаючи на неодноразові звернення партії «Батьківщина», проведення трьох конференцій, на яких було обрано нового голову київської обласної «Батьківщини», а також попри те, що В. Майбоженко двічі був виключений з партії.

Зокрема, за словами народного депутата, фальшиві кандидатури від начебто партії «Батьківщина» подані до територіальних виборчих комісій восьми районів Київської області.

«Тервиборчками сформовані таким чином, що у мене немає сумнівів щодо результатів місцевих виборів», — зазначив бютівець.

Зокрема, за словами Сергія Власенка, із 38 суб'єктів на Київщині 24 очолюють представники Партії регіонів, 6 — Народної партії, решта — «залишки, віданні так званим опозиційним партіям, частина з яких взагалі невідомо хто».

У Центральній виборчій комісії останні рішення поки що не коментують.

Пенсійна реформа неможлива без економічної

Чи потрібно переходити нашій країні до другого рівня накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування? Відповідь на це питання шукали народні депутати, урядовці та експерти на вчорашньому засіданні «круглого столу». Його організатором виступив Комітет Верховної Ради з питань фінансів та банківської діяльності.

Голова парламентського комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів Валерій Сушкевич переконаний: спочатку треба визначити — хто є суб'єктом адміністрування пенсійної реформи в країні та хто з урядовців відповідальний за це. «У жодній країні, яка запроваджувала у себе другий рівень накопичувальної системи загальнообов'язкового дер-

жавного пенсійного страхування, відповідальним за пенсійне реформування був економічний блок, зокрема, Міністерства фінансів та економіки», — зазначив він.

Щоправда, багато провалів провадження другого рівня в інших державах нині пов'язано з фінансово-економічною кризою. А в деяких країнах, наприклад, Польщі, Естонії, пенсійна реформа взагалі зупинилась. «Тому це потрібно враховувати та мати варіант для провадження національного плану дій по пенсійній реформі», — зауважив Валерій Сушкевич.

А перший заступник голови профільного комітету Петро Цибенко переконаний, що головний напрямок пенсійної ре-

форми — докорінні зміни в економіці. «На жаль, людство не віднайшло пенсійного закону, який би працював у відриві від економіки», — наголосив він.

Народний обранець переконаний: треба переходити до другого рівня накопичувальної системи.

Віце-прем'єр-міністр Сергій Тігіпко також вважає, що треба проводити пенсійну реформу. І уряд вже готовий до перших кроків. Варто, за його словами, обмежити максимальний рівень пенсій, а також передбачити стимул для праці. «Думаю, що певні стимули будуть у Податковому кодексі», — зазначив Сергій Тігіпко.

Сергій МЕЛЬНИК.

Учора Президент Віктор Янукович взяв участь у X позачерговому з'їзді суддів України. Вітаючи делегатів з'їзду з початком роботи, глава держави підкреслив: створення незалежної, доступної та ефективного системи правосуддя, наближеної до світових стандартів, є одним з головних пріоритетів на шляху розвитку України як правової і демократичної держави. На знімку: Президент України Віктор Янукович (праворуч) і Голова Ради суддів господарських судів Олександр Удовиченко під час X позачергового з'їзду суддів.

У діловому щоденнику прочитаєте, як Маяковський агітував вивчати українську

З нагоди 20-ї річниці незалежності України Фонд Миколи Томенка «Рідна країна» та видавництво «Генеза» підготували до друку «Український щорічник-2011 (діловий щоденник українця)».

Ініціатор видання, заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко пояснив, що основною ідеєю проекту було, щоб в ювілейний рік незалежності кожний день розпочинався не лише зі згадки про державні, національні чи релігійні свята, а й зі згадки про визначних українців. «Наш задум був такий, щоби кожен день розпочинався з інформації про народження на світ тієї людини, завдяки якій українська історія прославилася, українська культура стала визначною, українська держава стала реальністю. Якщо хочете, кожний день у перспективі мусив би стати «днем» Тараса Шевченка і «днем» Лесі Українки, «днем» Богдана Хмельницького і «днем» Ярослава Мудрого», — зазначає М. Томенко.

Принцип відбору особистостей авторський, однак у його основі ті постаті, які народилися в Україні, які присвятили своє життя Україні, які були виховані Україною або які, перебуваючи по-

за Україною, всіляко підтримували та пропагували свою батьківщину.

На думку автора ідеї, власники ділового щоденника по-новому відкривають для себе і досі незнані постаті інтелектуалів, державних та громадських діячів, які працювали в інтересах власного народу, і вже відомих людей. Дізнаються про авторів найвідоміших українських афоризмів та пісень, прочитають, як Володимир Маяковський агітував вивчати українську мову, а Антон Чехов — перечитати «Кобзар» Тараса Шевченка, відкриють для себе лірику Івана Франка у перекладі Анни Ахматової та ще багато нового і цікавого.

Щорічник зроблений у форматі ділового щоденника та складений за принципом, що день розпочинається з дня народження визначного українця, згадки про державні, національні, професійні чи релігійні свята, визначні історичні події тощо. Окрім того, у ньому буде розміщено багато корисної статистичної інформації, а на кожний день буде запропоновано афоризм дня, який пов'язаний з творчістю визначної особистості, що народилася в цей день, чи зі своєрідною тематикою дня. «Український щорічник-2011 (діловий щоденник українця)» надійде у продаж у жовтні цього року.

Секретаріат заступника Голови Верховної Ради України.

**Відкрито «гарячу лінію»
для тих, хто зазнає
політичного тиску**

Розпорядження про це голова Тернопільської облради Олексій Кайда підписав у присутності журналістів на прес-конференції. «Гаряча лінія» за номером 52-06-94 працюватиме в облradі у робочий час. Інформацію, що надходитиме, Олексій Кайда пообіцяв передавати правоохоронним органам. Він також повідомив, що під час засідання Ради регіонів у Бучі особисто передав Президентові України звернення 35-ї сесії облради з приводу політичних переслідувань, що їх чинять у краї представники провладної партії. За його словами, Віктор Янукович пообіцяв розібратися в ситуації на Тернопільщині. Олексій Кайда поінформував, що голови деяких райдержадміністрацій, їхні заступники чинять тиск на депутатів різних рівнів, посадових осіб, відомих людей з метою схилити їх до участі у виборах від провладної партії або підтримати її. Напередодні прес-конференцію влаштували в обласній прокуратурі. Перший заступник прокурора області Микола Лющенко повідомив, що досі заяв щодо політичного тиску не надходило. Щоправда, листа на цю тему до однієї з місцевих газет йому передала її кореспондент. Микола Лющенко запевнив, що органи прокуратури з'ясують, чи було звільнення з роботи наслідком політичного тиску чи існували інші мотиви.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

► ЛУГАНСЬК

**Допоможе ініціатива
журналістів**

З ініціативи провідних міських телеканалів, суспільно-політичних газет і представників громадськості в Луганську стартує проєкт вивчення народної думки. Організатори хочуть знати, кого луганчани вважають гідним очолити міську владу. З наступного тижня в обласному центрі буде розгорнуто мережу наметів, де почнеться опитування городян «Народний голова». Луганчани зможуть не тільки запропонувати кандидатури на цю посаду, а й залишити майбутньому голові свої побажання. Хід і результати опитування висвітлюватимуться в друкованих та електронних ЗМІ. Планується також проведення телемостів і ток-шоу. Організатори проєкту вважають, що в Луганську склалася ситуація, коли безпартійні кандидати позбавлені будь-яких шансів на перемогу, а партійне керівництво домінуючої політичної сили ще до проведення майбутніх виборів заздалегідь вирішило за городян, хто саме очолить місто. Метою проєкту є «можливість порівняти вибір городян і думки партійних босів», а крім того, вважається, що ця ініціатива допоможе партіям визначитися з вибором кандидата, підтримуваного народом.

Алла АНТИПОВА.

► ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

**Керівник прикарпатського
«Єдиного центру» заявив
про вихід із партії**

Своє рішення голова Івано-Франківської обласної організації «Єдиного центру» Павло Андрусак мотивував тим, що хоче балотуватися на посаду івано-франківського міського голови. А, на його переконання, депутати міських рад, міські голови повинні обиратися у мажоритарних округах і нести відповідальність перед територіальними громадами, а не перед політичними структурами. «Я переконаний, що міський голова має бути позапартійним. Він має бути ефективним управлінцем, бути посередником між тими політичними силами, які будуть присутні в раді, а також працювати з мажоритарниками», — наголосив Павло Андрусак, який нині є лідером громадської організації «Нова Галичина». Щодо того, яка політична сила висуватиме його кандидатом на посаду міського голови Івано-Франківська, Павло Андрусак повідомив, що готовий вести переговори з різними партіями, які погодяться підтримати позапартійного кандидата. Наразі на посаду івано-франківського міського голови уже є шестеро претендентів.

Дарина НАЗАРЧУК.

Збалансована боргова політика як запорука інноваційного розвитку країни

Формування внутрішнього та зовнішнього державного боргу є потужним важелем макроекономічного регулювання та інструментом реалізації економічної стратегії. За допомогою залучення додаткових фінансових ресурсів уряд може вирішувати конкретні завдання щодо підвищення соціальних стандартів, реалізації інвестиційних проєктів, рефінансування боргів, зміцнення обороноздатності країни, припускаючи, що в майбутньому, після отримання соціально-економічного результату від використання позичкових коштів, борги можуть бути повернені.

**Не повторювати помилок
минулого**

Здійснення нових запозичень та обслуговування боргу суттєво впливає не тільки на фінансову й монетарну політику держави, але на стан і розвиток економіки в цілому. Тому вивчення ролі державного боргу в економіці, його впливу на різні галузі економіки, на параметри монетарної та фінансової політики є необхідним елементом ефективної реалізації економічної стратегії країни та розв'язання першочергових завдань оперативного управління.

На жаль, у ході трансформаційних процесів формування державного боргу України відбувалося значною мірою хаотично, під впливом потреб оперативного фінансування поточних бюджетних видатків, що наклало відбиток на його структуру та обсяги.

Ситуація із державним боргом та ринком державних запозичень у 2008—2009 рр. була схожою на кінець 90-х років ХХ століття, коли поряд з практикою надання державних гарантій державний борг України формувався за рахунок отримання зовнішніх позик від міжнародних фінансових організацій. Починаючи з другої половини 1998 року Україна зіткнулася із значними труднощами, пов'язаними з суттєвим скороченням можливостей урядових запозичень як із зовнішніх, так і з внутрішніх джерел. У цей період вперше було здійснено низку операцій щодо реструктуризації частин внутрішнього та зовнішнього боргу України, яка дала можливість продовжити строк повернення запозичених коштів, а також зменшити тиск виплат за ОВДП у 1998 і 1999 роках, оптимізувавши графік погашення боргу.

За багатьма ознаками ситуація 97—99-х років могла повторитись, оскільки відновилась практика хаотичного зростання державного боргу за рахунок видачі державних гарантій, позик МВФ та емісії короткострокових ОВДП із дуже високою дохідністю. Приміром, здійснені Мінфіном емісії короткострокових ОВДП у липні 2009 року мали номінальну дохідність 20—30%, що майже втричі перевищувала облікову ставку НБУ. Причому державні боргові цінні папери у всьому світі прийнято брати за орієнтир для визначення вартості капіталу для реального сектору економіки. Отже, за таких умов кредитні ресурси у реальний сектор економіки можуть бути спрямовані під ще вищі відсотки, що унеможливить зростання інвестиційного попиту, наслідком чого стане ефект витіснення приватних інвестицій державними запозиченнями та знизиться ймовірність відновлення зростання економіки.

**Яким є державний борг,
і чи є його рівень
безпечним?**

Станом на 31 липня 2010 року державний та гарантований державою борг України становив 362,1 млрд. грн. або 45,9 млрд. дол. США (зовнішній борг — 64,9%, внутрішній — 35,1%). За січень-липень його величина збільшилася на 44,2 млрд. грн. (+13,9%), в основному за рахунок перевищення випуску ОВДП над їх погашенням, отримання кредиту 2 млрд. дол. США від російського комерційного банку та першого траншу кредиту МВФ стенд-бай 2010 в обсязі 1,25 млрд. СПЗ (спеціальних прав запозичення). Але зростання державного боргу на 14 відсотків, враховуючи післякризовий стан економіки, є помірним, тоді як у 2009 році державний борг зріс у 1,7 разу, а гарантований державою борг у 1,5 разу. Це призвело до зростання загальної величини державного та гарантованого державою боргу до рівня 35 відсотків ВВП,

коли на кінець 2008 це відношення становило 20 відсотків. Критичною межею зростання державного боргу прийнято вважати рівень у 60 відсотків ВВП, але для економіки розвинутих країн. Таке стрімке зростання державного боргу пояснювалося необхідністю фінансового забезпечення урядом антикризових заходів у 2008-2009 роках, спрямованих на стабілізацію фінансової системи, зокрема, за рахунок здійснення внесків до статутних капіталів банків, за рахунок випуску ОВДП, наповнення Стабілізаційного фонду, надання державних гарантій за взятими кредитами суб'єктів господарювання для фінансування інвестиційних проєктів тощо.

Однак стратегічною метою державної боргової політики України має бути залучення фінансових ресурсів для ефективної реалізації програм інституційного та інвестиційного розвитку країни із одночасним забезпеченням стабільного співвідношення державного боргу до ВВП. В умовах планового зростання обсягу державного та гарантованого державою боргу у 2009 році майже вдвічі, а реального (розрахункового) дефіциту держбюджету у розмірі більше 10 відсотків ВВП, ринок зовнішніх капіталів для України став недоступним, що також негативно вплинуло на обсяг іноземних інвестицій та кредитний рейтинг держави.

Стабільні державні фінанси є однією зі складових макроекономічної рівноваги, яка, у свою чергу, є елементом сприятливого інвестиційного клімату. Тому боргова політика повинна забезпечувати стабільність державної бюджетно-фінансової системи. Це вимагає збереження обсягу державного боргу на безпечному рівні та застосування державних запозичень як інструменту згладжування коливань бюджетних доходів, яких неможливо уникнути через наявність циклічних коливань ділової активності.

Обсяги дефіциту державного бюджету попередніх років та політика державних запозичень значно пов'язана із уразливістю національної економіки від зовнішніх шоків. Подібне зростання державного боргу не може тривати кілька років поспіль, оскільки дуже швидко призведе до втрати платоспроможності. Необхідно чітко усвідомити, що у 2010 році економіка країни почала «переаювати» ту ін'єкцію ліквідності, вливу антикризовими заходами минулого року, а подальший розвиток залежатиме від того, чи вдасться зламати падіння обсягів промислового виробництва та інвестицій в основний капітал, що лише за шість місяців 2009 року становило більше як 30 відсотків.

**Гранична межа
гарантованого державою
боргу — 60 відсотків ВВП**

Є сподівання, що прийняття нової редакції Бюджетного кодексу у 2010 році також надасть позитивний сигнал для українських ділових кіл та іноземних інвесторів як стабілізуючий фактор зовнішнього середовища для ведення бізнесу в нашій країні. Новий Бюджетний кодекс є довгоочікуваним, комплексним і дуже важливим законом. Недаремно, кілька років поспіль тривали спроби прийняття системних змін до Бюджетного кодексу, які, в першу чергу, були продиктовані вимогами часу, структурними змінами суспільного та економічного розвитку країни, і як наслідок, потребували нових підходів до питань формування бюджетної політики. На відміну від попереднього, у новому Бюджетному кодексі приділено значну увагу нормам щодо ефективного управління фінансовими ресурсами та боргом. Зокрема, конкретизовано умови та особливості здійснення операцій з державним та місцевим боргом, залученням державних та місцевих запозичень,

визначено перелік джерел фінансування дефіциту бюджету. Підвищенню рівня боргової безпеки, посиленню стабільності бюджетної системи та створення привабливого інвестиційного клімату держави сприятиме визначення граничної межі сукупного обсягу державного та гарантованого державою боргу на рівні 60 відсотків ВВП, оскільки попередня редакція кодексу містила обмеження лише обсягу прямого державного боргу. Таким чином, законодавче поле для забезпечення ефективної бюджетної та боргової політики є сформованим, економічна ситуація в країні теж починає покращуватись, як і кредитний рейтинг. Отже, на даний час наш уряд має достатньо важелів для вмілого та ефективного управління державним сектором економіки та забезпечення макроекономічної стабільності. Досягнення макроекономічної стабільності та збалансованості державних фінансів є короткостроковими цілями боргової політики, але необхідно також пам'ятати про довгострокові цілі — сприяння інноваційному розвитку економіки та підвищення якості життя людини.

**На порядку денному —
фінансова та монетарна
дисципліна**

Сьогодні всі країни знаходяться у пошуку ключа до технологічного прогресу, мріючи про стрімкий розвиток завдяки новітнім технологіям. Здатність отримувати та використовувати знання дедалі більше і більше стає ключовим фактором визначення реальної конкурентоспроможності економіки країни та може прокласти межу між процвітанням та бідністю як між різними країнами, так і всередині країн.

Хвиля інновацій може реструктурувати економіку. Інновації означають відмову від статус-кво та доведення на практиці, що існує кращий спосіб щось робити — використовувати ресурси, вкладати кошти, задовольняти потреби споживачів, виробляти продукцію.

Цілком ймовірно, що здатність суспільства сприймати зміни та змінюватися є важливим чинником зростання. Фактично, інновація — це спосіб мислення. Що ж необхідно зробити з боку держави для спрямування інтелектуального та виробничого потенціалів у русло інноваційного розвитку? Центральноевропейські країни вже не один десяток років роблять кроки до утвердження чотирьох принципових передумов для інноваційного середовища:

— економічної та інституційної системи стимулів, що сприяє ефективному використанню знань та процвітання підприємства;

— освічених та кваліфікованих громадян, які створюють, розподіляють та використовують знання;

— динамічної інформаційної інфраструктури;

— ефективної інноваційної системи підприємств та дослідницьких центрів, щоб використовувати постійно зростаючий масив глобальних знань з подальшим застосуванням цих знань відповідно до місцевих потреб.

Цей приклад свідчить про те, що стратегія центральноевропейських країн полягає у постійній і безперервній участі держави у побудові інноваційного середовища. А така стратегія, очевидно, потребує щорічного фінансування. У свою чергу, неперервне фінансування можливе лише тоді, коли існують постійні та стабільні джерела надходжень.

Державні запозичення не можна назвати надійним і постійним джерелом фінансування, але їх потрібно залучати для реалізації інвестиційних інфраструктурних проєктів, спрямованих на довгострокову перспективу. Використання такого підходу створить умови для подальшого економічного зростання та вирішить питання погашення раніше накопичених боргів.

Тому майбутній 2011 рік потрібно оголосити роком фінансової та монетарної дисципліни, необхідно вжити жорстких заходів щодо регулювання грошового ринку та зниження дефіцитності державного бюджету. Такий жест буде позитивно сприйнятий міжнародними фінансовими організаціями та приватними інвесторами, створить передумови до залучення інвестицій, а отже, відновлення економічного зростання.

Микола ДЕРКАЧ,
голова Комітету Верховної Ради
з питань бюджету,
член депутатської фракції
«Блок Литвина».

«Шістка» у Нью-Йорку обговорить іранську ядерну програму

Переговори з іранської ядерної програми за участю представників шести країн — Росії, Великобританії, Німеччини, Китаю, США та Франції — пройдуть у Нью-Йорку наприкінці вересня. Про це, **повідомляє Agence France-Presse**, оголосив офіційний представник Держдепартаменту США Філіп Краулі.

Близько трьох місяців тому, нагадує агентство, Рада Безпеки ООН вкотре посилила санкції, накладені на Іран через його ядерну програму. Іран наполягає на суто мирному характері своєї ядерної програми, однак низка країн підозрює, що Тегеран намагається створити ядерну зброю. Незважаючи на санкції, Іран не збирається відмовлятися від робіт зі збагачення урану й будівництва реакторів, призначених, за словами Тегерана, для наукових цілей.

У червні 2010 року після чергових санкцій РБ ООН президент Ірану Махмуд Ахмадінежад оголосив, що його країна заморозує переговори з «шісткою» до кінця серпня. У тому ж місяці в Іран не були допущені два інспектори МАГАТЕ.

Фото Сінхуа/Укрінформ.

Нью-Йорку триває сесія Генеральної Асамблеї ООН.

Остаточна причина катастрофи під Смоленськом досі невідома

Нещодавно минуло п'ять місяців з дня катастрофи авіалайнера президента Польщі під Смоленськом. Проте досі триває слідство, і жодна ймовірна причина трагедії ще не виключена, що не дає підстав говорити про якийсь перелом у ході розслідування.

Однак брат покійного президента, лідер опозиційної партії «Право і Справедливість» Ярослав Качинський, та його соратники у своїх виступах уже назвали відповідальних за загибель президентського борту. Моральну та політичну відповідальність за катастрофу, незалежно від результатів слідства, він покладає на прем'єр-міністра Польщі Дональда Туска, президента Броніслава Коморовського, міністра закордонних справ Радос-

лава Сікорського, міністра оборони Богдана Кліха та керівника канцелярії прем'єр-міністра Томаша Арабського, які, за словами Ярослава Качинського, «повинні зійти з політичної сцени раз і назавжди», бо «той, хто має владу, живе за суворішими правилами, аніж ті, що записані у кримінальному кодексі».

Діячі ПіС «інкримінують» посадовцям відсутність поваги до президента Леха Качинського та, як наслідок, — зменшен-

ня безпеки президента; «трагічний технічний стан» спецавіації, яку не замінив уряд, «введення в гру» проти Леха Качинського іноземної держави (Росії. — Авт.), а після катастрофи — самоусунення від ведення слідства та боротьбу з тим, що має символізувати пам'ять про президента та інші жертви. Більше того, в розвиток своєї теорії смоленської катастрофи, Я. Качинський стверджує, що ТУ-154 М при зіткненні із землею не мав би бути настільки знищеним, оскільки є радянською моделлю, переробленою з бомбардувальника (із додатково зміцненими шасі та крилами, які «мали позрізати дерева»), а частина його пасажирів, навіть при аварійній посадці у лісі, мала б вижити.

Спеціалісти у галузі авіації аргументовано заперечують ці тези, оскільки ТУ-154 М — це копія однієї з перших реактивних моделей американського пасажирського боїнга 727, а під Смоленськом була не аварійна посадка (при якій частина пасажирів й справді могла б мати шанс вижити), а нормальний захід на посадку літака, що летів зі швидкістю понад 300 км/год. «Правил фізики не можна обманути», — наголошує в інтерв'ю журналу «Політика» кандидат наук, авіаінженер Юліуш Вереніч, колишній керівник польської комісії з розслідування авіакатастроф.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.
Варшава.

В Ізраїлі заарештували 400 хасидів, що повернулися з Умані

Ізраїльська поліція затримала в аеропортах близько 400 брацлавських хасидів, які повернулися з паломництва на Україну до могили засновника їхнього вчення цадика Нахмана, **повідомляє «Едіот Ахронот»**.

91 прочанин підозрюється в ухиленні від обов'язкової в Ізраїлі військової повинності, в інших виявилися несплачені борги й кредити. Крім того, за два дні до цього після прибуття до Ізраїлю були арештовані двоє хасидів, які напали на стюардесу, що відмовилася налити їм спиртне. В українському місті Умань, де похова-

ний цадик, прочани теж встигли взяти участь у конфлікті — під час побутової сварки вони побили одного місцевого жителя й нанесли ножові поранення іншому. Нагадаємо, на святкування єврейського нового року до України в 2010 році прибуло до 30 тисяч хасидів — переважно з Ізраїлю.

Лужков організовує чергове свято життя в Севастополі

Московський уряд виділив півтора мільйона рублів з бюджету столиці на організацію байк-шоу в Севастополі у 2011 році, присвяченого черговому ювілею російського Чорноморського флоту.

За умовами конкурсу переможець тендера має залучити не менш як 20 000 представників байкерських клубів, з понад тридцяти регіонів Росії і п'яти закордонних країн. Планована кількість учасників — 70000—80000 осіб. Тривалість заходу — не менше чотирьох днів. За умовами фінансування байкери повинні організовано проїхати маршрутом Москва — Севастополь із прапорами Росії.

Найцікавіше те, що мер Москви Юрій Лужков, разом зі своїм урядом і чиновниками-організаторами, плануючи приїзд 20 000 тисяч байкерів в Україну «з російськими прапорами», не вважали за потрібне хоч якось узгодити, а точніше, одержати дозвіл української влади на проведення політичного шоу на території іншої держави.

Московський керманіч міста лише зажадав «організувати збір колони мотоциклістів, технічну підготовку транспортних засобів, прокладання маршруту Москва (Байк-Центр)—Севастополь і рух колони по містах Росії й України з прапорами Росії, Москви й Департаменту сімейної та молодіжної політики міста Москви».

Крім того, відповідно до технічного завдання в Севастополі переможці конкурсу на одержання півтора мільйона рублів зобов'язані «організувати концерт за участю російських рок-зірок (таких, як «Арія», «ЛЮБЭ», «Приклучения Электроников», Олександра Маршала й Гарика Сукачова), залучити до проведення заходу ансамблі Чорноморського флоту з великою кількістю спецефектів, відео- й лазерною анімацією, каскадерськими трюками, піротехнікою».

Безцеремонність московської влади — безпрецедентна. Організовувати, фінансувати з державного бюджету, проводити на території іншої держави будь-які, а тим більше політичні, заходи суперечить міжнародному праву, повазі до територіальної цілісності й суверенітету України.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

ПЛАНЕТА

Обама — жертва редакторів єгипетської газети

Єгипетська державна газета «Аль-Ахрам» опинилася в центрі критики через те, що відредагувала фотографію, яка ілюструє матеріал про процес урегулювання близько-східного конфлікту між Ізраїлем і Палестиною.

На фотографії зображені лідери США Барак Обама, Єгипту Хосні Мубарак, Йорданії король Абдалла II, Палестинської автономії Махмуд Аббас та Ізраїлю Біньямін Нетаніягу. Знімок було зроблено у вашингтонському Білому домі 1 вересня — за підсумками першого дня відновлених переговорів між Ізраїлем і Палестиною. На фотографії вищезгадані лідери прямують по червоній доріжці, причому очолює процесію президент приймаючої сторони — Барак Обама. Однак у матеріалі «Шлях до Шарм-Ель-Шейха», опублікованому на шостій сторінці вівторкового номера «Аль-Ахрама», зображення з'являється в де-що зміненому вигляді — у версії єгипетських журналістів на чолі процесії в Білому домі йде президент... Єгипту Хосні Мубарак.

При цьому чітко видно, що фігура Мубарака не відповідає композиції та сюжету знімка, адже редактори «Аль-Ахрама» відобразили її дзеркально. Примітно, що на оригінальній фотографії Хосні Мубарак іде останнім.

Коментарів з боку «Аль-Ахрама» поки що не надходило. Тим часом на сайті видання знімок замінений іншим; на новій ілюстрації учасники переговорного процесу у Вашингтоні сидять у кріслах...

«Циганський» саміт Євросоюзу

Учора відбувся саміт Євро-союзу. Головною його темою стали питання зовнішньої політики співдружності. Глави країн і урядів ЄС домовлялися про те, як розвиватимуться відносини Євро-союзу з такими стратегічними партнерами, як США, Росія, Китай.

Однак найбільшу увагу учасників викликав процес висилки ромів із Франції. Навіть незважаючи на те, що офіційно це питання не було включено до порядку денного саміту. Напередодні єврокомісар з питань юстиції та прав європейських громадян Вівіан Редінг заявила, що дії Франції щодо циган порушують законодавство ЄС, і що вона має намір попросити Єврокомісію почати процедуру дисциплінарного покарання стосовно країн.

Нагадаємо, президент Франції Ніколя Саркозі наприкінці липня після влаштованих циганами заворушень заявив про закриття більш як 200 циганських таборів і висилку нелегальних іммігрантів-циганів з Румунії й Болгарії. За даними французького міністерства імміграції, з 28 липня по 17 серпня в Румунію й Болгарію було вислано 979 циган. Причому 828 із них виїхали добровільно, одержавши фінансову допомогу від Франції (по 300 євро на дорослу людину й по 100 — на дитину). Останнім часом із Франції було вислано більше 600 циган.

(За повідомленнями зарубіжних інформагентств).

ФОТОФАКТ

У Сінцзян-Уйгурському автономному районі Китаю особливо популярні півнячі бої.

Фото Сінхуа/Укрінформ.

Рейтингове агентство «Fitch Ratings» підтвердило довгострокові суверенні рейтинги дефолту України в іноземній і національній валютах на рівні «В». Прогноз з довгострокових рейтингів дефолту емітента — «стабільний», *повідомляє прес-служба Міністерства фінансів України*

ОБСЄ продовжить підтримувати зусилля української влади в зміцненні законодавчої бази із забезпечення прав осіб, що належать до нацменшин, у тому числі в сфері мовної політики, *заявив Верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин Батіг ВОЛЛБЕК*

У НОМЕР

► *РІВНЕ*
Музей презентує ідеальну бібліотеку

Фондове зібрання раритетних видань XVI — першої половини XIX століття презентує Рівненський обласний краєзнавчий музей на виставці «Книжковий всесвіт». Найбільшу цінність, на думку фахівців, являють книги видавничих домів Мануціїв (Венеція) та Ельзевірів (Нідерланди) XVI — XVII століть. Колекція з майже півтисячі примірників сформувалася впродовж двох десятиріч завдяки сумлінній роботі двох поколінь працівників музею і на сьогодні є чи не найбільшою на Волині. В основі зібрання — книги з приватних бібліотек волинських князів Любомирських, Валевських, Стецьких, Карвіцьких, які комплектували їх відповідно до вимог доби Просвітництва. Ідеальна бібліотека мала такі розділи: філософія, теологія, словесність, історія, географія, юриспруденція, романи, етика, часописи тощо. Більшість видань — французькою мовою, адже Франція у XVIII столітті була законодавицею моди. Крім того, на виставці представлені видання німецькою, польською і російською мовами, надруковані у XVIII — першій половині XIX століття в Берліні, Варшаві, Кракові, Москві, Санкт-Петербурзі.

Олександра ЮРКОВА.

► *ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ*

Перші жертви «тихого полювання»

З діагнозом «отруєння грибами» до реанімаційного відділення однієї з лікарень області потрапила дворічна дитина. Її батьки нагодували картоплю зі смаженими грибами. На жаль, подібні випадки в області не поодинокі. До Ратнівської центральної районної лікарні після частування грибами потрапив 13-річний хлопець, а в Луцьку до міської клінічної — подружжя з обласного центру та 16-річна дівчина. Сезон «тихого полювання» лише розпочався, тож лікарі просять його любителів бути обачними і класти у кошик лише ті гриби, в істивності яких вони не сумніваються. Батьків же застерігають, що навіть гриби, які в шлунках дорослих добре засвоюються, можуть завдати шкоди здоров'ю їхніх дітей.

Микола ЯКИМЕНКО.

► *СУМСЬКА ОБЛАСТЬ*

Школярів отруїли газом

У місті Ромни в холі загальноосвітньої школи № 4 невідомою особою було розпилено невідомої газу суміш із балончика для самозахисту. У результаті 32 учня зі скаргами на погане самопочуття були направлені в міську лікарню і після обстеження відпущені додому, *повідомляє прес-служба МНС України*. Працівниками міської СЕС і хіміко-радіометричною лабораторією 2 Спеціального регіонального центру швидкого реагування МНС України проведено аналізи повітря. Шкідливих речовин у ньому не виявлено. На місці події працювала оперативна група Головного управління МНС в Сумській області.

Фото Володимира ГОНГАРА (УНАН).

Учасники XI міжнародного фестивалю циганського мистецтва «Амала-2010» готуються до його офіційного відкриття, яке відбудеться у неділю у «Мамаєвій слободі», що у Києві.

ФОТОФАКТ

Залісся — більше не глухе село

Єдине село на Тернопільщині, яке не мало дороги з твердим покриттям, — Залісся у Козівському районі. Селяни добиралися сюди із сусіднього райцентру Зборова, а тепер і Козову з'єднає з селом чудова дорога. Тож є шанс на відродження цього напрочуд мальовничого населеного пункту. 10 мільйонів гривень виділено на будівництво з державного бюджету. Підрядник — місцева організація ШРБУ-24. Що шляховики старатимуться — сумніву немає, адже для них це можливість вийти з кризи, погасити борги із зарплати. До середини листопада, запевняють вони, селяни матимуть нову дорогу.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Буде вулиця Леха Качинського

Таке рішення прийняте на черговій сесії міськради.

Відтепер вулицю, яка носила ім'я Урицького, буде названо на честь президента Польщі, який загинув у авіакатастрофі під Смоленськом. А ще одній вулиці обласного центру, яка дотепер була безіменна, присвоєно ім'я Миколи Федунця — знаного на Поділлі поета, багаторічного очільника обласної організації Національної спілки письменників України.

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

Дітей лікують... голодом

НАЧАЛО НА 1-Й СТР.

У редакцію звернулася Олена, мама 3-річного малюка. Ось уже майже сім днів її хлопчик лежить в одному з відділень дитячої міської клінічної лікарні №4 м. Києва. Весь цей час мама розривається між лікарнею та домівкою. Адже у їдальні — порожньо, і їй самій треба готувати своїй дитині їсти. Чоловіка в Олени немає, а бабуся впоратися із цим завданням не в силах. У лікарні ж хоч і годують три рази на день, але, каже схвильована мама, наїстися «цим» не можна. — З харчуванням тут просто завальна ситуація. Дають якісь каші на воді й супи, зафарбовані манкою. Це ненормальний раціон для дитини, якій потрібні сили для одужання. Тому доводиться щодня з лікарні тікати, щоб щось нормальне приготувати, — скаржиться Олена. «Голос України» вирішив перевірити слова мами. Але відверто поговорити з журналістом батьки маленьких пацієнтів відмовилися. Зізналися, що бояться. Мовляв, чи покращає харчування — не факт. А от те, що ставлення до них та їхніх чад може змінитися на гірше — доволі ймовірно. — Головне, щоб лікували добре, — кажуть мами, а про все інше — мовчать, як партизани. Зрозумівши свою тактичну помилку, через день їду, озброївшись спеціально придуманою легендою. Мовляв, днями дитину знайомих збираються класти в одне з відділень. І мене попросили дізнатися, як тут з умовами, а головне — з харчуванням. Цього разу мами розговорилися від душі:

— Харчування тут — ніяке. Готується до того, що доведеться регулярно передачки комусь носити. Ні м'яса, ні фруктів, ні овочів ми тут не бачили, — каже одна. — Так от ми, наприклад, ранком їмо їхню манку, а в обід і ввечері просимо тата чи бабусю принести м'яса трошечки, і з їхньою кашею їмо, — продовжує інша. — За великим рахунком, хорошим харчуванням вони ніколи не славилися. Я тут зі старшим сином лежала десь три роки тому. Так картина була така само: порожній суп, каші на воді, — розповідає «найдосвідченіша» мама. Ми дізналися, чому дітям видають напівпорожні тарілки: зараз на харчу-

вання одного маленького пацієнта в цій лікарні виділяють усього 2 гривні 70 копійок (!) на день. Взагалі дивно, як виходить хоча б кашами дітей годувати за ці гроші! Із проханням прокоментувати ситуацію ми звернулися до голов-

ного лікаря закладу Раїси Михайлівни Сміхульської. Як з'ясувалося, медики не менше за мам стурбовані катастрофічною ситуацією, що склалася з харчуванням у лікарні. Найчастіше догодовують своїх маленьких пацієнтів зі своєї кишені.

— Так, це правда, нам виділяють менше трьох гривень на харчування однієї дитини на день, — каже Раїса Сміхульська й на питання про те, чи входить у денний раціон м'ясо, молочні продукти та овочі, прямо відповідає: — Ні. М'ясо точно не входить. Овочі окремо теж не подають. Їх використовують якщо суп, приміром, готують. В основному у нас дають каші, супи... і це, практично, все. Найважчі часи почалися цього року. Ціни, розповідає головний лікар, на продукти піднялися, а грошей більше виділяти не стали: «От і виходить, що на ту само суму тепер менше виходить продуктів купити». Про обіцяні додаткові кошти з міськбюджету Раїса Іванівна ще не чула. Але такого рішення чекає як манны небесної. «Це просто необхідно. У нас же є різні пацієнти. Добре, коли у дитини є батьки, і вони можуть їй принести з дому поїсти. Але у нас є й «підкидні» діти. І ми самі для них докуповуємо продукти. Це ж теж малюки, і вони теж їсти хочуть, — ділиться Раїса Іванівна — Все-таки діти у нас перебувають цілодобово. І годувати їх потрібно так, як належить. На школу, для порівняння, виділяють щонайменше десять гривень. І то всі кажуть, що мало. А подумайте: що можна на 2 або навіть на 4 гривні купити, щоб нагодувати дитину?». Чесно кажучи, відповіді на це питання ми не знайшли. Зайшовши до магазину і побачивши цінники на молоко, масло, фрукти й т. д., не розумієш, хто й чим думав, коли вирішував, що 2 грн. 70 коп. вистачить, щоб нагодувати хвору дитину. Щоправда, може, цей «хтось» просто був прибічником ідеї про лікувальні властивості голодування?

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.
Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

На Кам'янецьчині збудували новий міст замість знищеного стихією

Менше трьох місяців знадобилося працівникам місцевої дорожньо-експлуатаційної дільниці, якою керує Василь Чорний, щоб виконати цю роботу. Як уже повідомляв «Голос України», міст на річці Жван, який з'єднував села Чабанівської та Грушківської сілрад з усім районом, знесла повінь у ніч з 22 на 23 червня. Оцінивши ситуацію, керівництво обласної та районної держадміністрацій дійшло висновку, що відновити старий міст не вдасться: на це знадобилося б близько чотирьох мільйонів гривень. Мешканці Чабанівки, Гуті-Чугорської, Лисківців, Лип дуже переживали, чи не залишать їх без сполучення напередодні зими. Влада, однак, знайшла ресурси, і за 299 тисяч гривень тут звели тимчасовий міст нижче за течією річки.

Інженерну споруду урочисто відкрили заступник голови облдержадміністрації Вадим Гаврішко, голова райдержадміністрації Михайло Желізняк та інші керівники, яким люди щиро дякували. Та найбільше подяк отримали шляховики, які показали себе як згуртований колектив, що вміє справлятися із найскладнішими проблемами, до того ж якісно й оперативно, незважаючи на погодні умови. Олександра Мельника, Михайла Фаніцького, Романа Дєповського, Івана Дибаша та Івана Терещука відзначено нагородами. Як запевняє Михайло Желізняк, міст зроблено фундаментально, й він служитиме не один рік.

Віра ШПИЛЬОВА.

Велосипедом до Находки

Відомий запорізький мандрівник, письменник та журналіст Володимир Супруненко доїхав велосипедом із Запоріжжя до Находки.

Розпочав подорож Володимир Супруненко 2 червня, потім були Донецьк, Ростов-на-Дону, Волгоград, Саратов, Самара, Уфа, Челябінськ, Курган, Тюмень, Омськ, Новосибірськ, Красноярськ, Иркутськ, Чита, Біробіджан, Хабаровськ, Владивосток, Находка. Назва його науково-спортивної експедиції — «Слов'янська широта». Її мета — не тільки перевірка власних можливостей, але й вивчення районів розселення росіян, українців, білорусів на Дону, Волзі, Уралі, Сибіру та Далекому Сході. Особливо ж дослідника цікавила діяльність козачтва в цих регіонах. Повертатися В. Супруненко збирається поїздом, тому його появи у Запоріжжі очікують уже через тиждень.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

Що можна на 2 гривні купити, щоб нагодувати дитину?

Рецидивіст убив міліціонера, другого важко поранив

Учора на центральному вокзалі Дніпропетровська вбили міліціонера патрульної служби, ще одного поранили. Як стало відомо з інформації відділу зв'язків з громадськістю ГУМВС України в області, правоохоронці звернули увагу на чоловіка, що поведився підозріло, і для перевірки документів запросили його до опорного пункту міліції. А коли почали оглядати особисті речі підозрюваного, той вихопив пістолет і почав стріляти. Сорокарічний прапорщик ППС Андрій Мартиненко загинув на місці, а 34-річний патрульний Олександр Шарій у важкому стані з численними вогнепальними пораненнями потрапив до реанімації.

Злочинцем виявився неодноразово засуджений за скоєння розбійних нападів 38-річний житель Кривого Рогу. Сім років тому він звільнився із місць позбавлення волі, чим увесь цей час заробляв на життя — невідомо. Цього ран-

ку приїхав маршрутним таксі з Кривого Рогу, щоб у Дніпропетровську пересісти на інший рейсовий автобус. Крім зброї у підозрюваного вилучено марихуану та амфетамін. Зараз перевіряють, чи причетний він до скоєння інших важких злочинів на території України. За даним фактом, повідомили в прес-службі прокуратури області, порушено кримінальну справу за ст.348 Кримінального кодексу України (посягання на життя працівника правоохоронного органу), яка передбачає максимальну міру покарання за скоєний злочин — довічне ув'язнення.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

Дніпропетровська область.
На знімку: лікарі борються за життя пораненого міліціонера.
Фото надане відділом зв'язків з громадськістю ГУМВС України в Дніпропетровській області.

У Полтаві — свій «Еліта-Центр»

Тільки називається це — корпорація «Полтавабудінвест», куди ще позаторік люди вклали загалом 17 мільйонів гривень, але 80 чоловік так і залишилися біля розбитого корита. Минулої середи (15 вересня) близько півсотні ошуканих «новоселів» цього «недобуду» по вул. Боровиковського, 11 у Полтаві ходили шукати правди під стінами міськради та обласної державної адміністрації.

— Протягом двох років нас годують обіцянками міська влада, обласна державна адміністрація, прокуратура, міліція, — свідчить один з організаторів акції Валентин Гордійчук. — Нас ошукали на 17 млн. грн., однак Міністерство внутрішніх справ так до цього ставиться, ніби це копійки...
Цього разу мітингувальників заспокоював начальник управління містобудування та архітектури облдержадміністрації Юрій Петрук, який повідомив, що питанням «Полтавабудінвесту» займається один із заступників голови ОДА, проте, мовляв, він нині у столиці.
Обласна державна адміністрація погодилася створити комісію, куди увійдуть представники МВС, прокуратури та члени ініціативної групи. Ім пообіцяли й зустріч з головою ОДА Олександром Удовіченком. Якщо ж влада й після цього гратиме в мовчанку, то акції протесту інвестори продовжуватимуть.

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.

Полтава.
На знімку: учасники акції протесту під стінами приміщення ОДА.

Документи на субсидію візьмуть у всіх і зберігатимуть, доки родина не відчуже себе достатньо бідною

Після подорожчання комунальних тарифів право на субсидію матимуть близько півмільйона сімей у Донецькій області, ще майже стільки ж користуватимуться пільгами на житлово-комунальні послуги. За підрахунками головного управління праці і соціального захисту населення обласної держадміністрації, додаткова потреба у коштах на пільги та субсидії становитиме 548 мільйонів гривень. А наступного року обсяг допомоги населенню наблизиться до 1,2 мільярда гривень. В управлінні кажуть, що нові правила нарахування субсидій дадуть змогу отри-

мувати дотацію навіть родинам із середнім доходом.
Проте зараз черг із громадян, які не в змозі платити за «комуналку», не спостерігається. Голова Донецької обласної державної адміністрації Анатолій Близнюк закликав мешканців області приносити документи на субсидію «авансом». «Коли люди побачать нові платіжки, вони одразу побіжать до управління соціального захисту. Те, що сьогодні вони не йдуть, означає, що ми погано з ними працюємо, — заявив керівник області, звертаючись до підлеглих. — Викликайте до себе всіх

причетних до оформлення субсидій у містах і районах і ставте завдання. Документи у заявників прийматимуть і не повертатимуть, навіть якщо під час першого розгляду людини не належить субсидія. Ці документи накопичуватимуться і потім можуть бути використані для автоматичного нарахування у майбутньому».
За словами начальника обласного управління праці і соціального захисту Любові Яковлевої, якщо всі потенційні отримувачі субсидій звернуться по допомогу, існуючі районні та міські управління не витримають. Тому

на місяцях подумують про виділення спеціальних приміщень для роботи з громадянами — наприклад, у ЖЕКах чи селищних радах. Крім того, потрібні додаткові фахівці. Наступного тижня відкриються курси навчання безробітних, яких залучатимуть для приймання документів у населення. А в Макіївці, приміром, укладають договори із колишніми працівниками «соцзабесів», посилюючи досвідченими кадрами відділи із оформлення субсидій.

Ліна КУШ.

Донецька область.

ФОТОФАКТ

Планшетист Олена Лук'янова відображає повітряні умови на планшеті командного пункту радіотехнічного батальйону радіотехнічної бригади в Харкові. 15 вересня ця бригада відзначила 70 років з дня формування.

Фото Володимира Андрєєва (УНІАН).

Крим зробить переклад дорожніх знаків російською мовою

Севастопольська міська рада ухвалила рішення про дублювання написів на дорожніх знаках по-російськи.

Фінансування установки знаків здійснюватиметься з цільового дорожнього фонду, а роботи мають закінчити до 15 жовтня. Севастопольська міськрада планує встановити інформаційно-вказівні дорожні знаки з написанням текстів державною і російською мовами шрифтом однакового розміру, не допускаючи розміщення на них інформації, не пов'язаної з дорожнім рухом, передає УНІАН.

Стартує фестиваль національних культур «Дружба»

Сьогодні в Миколаєві починається щорічний Всеукраїнський фестиваль національних культур «Дружба».

Цього року учасниками фестивалю стануть творчі колективи (близько 200 осіб) з Одеси, Сімферополя, Феодо-

сії, Харкова й Харківської області, Дніпропетровська, Києва і навіть із Грузії. Традиційно у фестивалі беруть участь і найяскравіші колективи Миколаєва та області, у тому числі й національно-культурних товариств. Зокрема, це фольклорні ансамблі українських чехів «Богемські модниці» та мешхетинських турків «Умуд».

У НОМЕР

► ЛЬВІВ

Книгарні, що популяризують українські видання, звільнять від орендної плати

У Львові триває Фрум видавців. Життя міста підпорядковане режиму численних акцій, що відбуваються у рамках цієї міжнародної акції. Вхід до виставкового ярмарку, що розташований у Палаці мистецтв, коштує три гривні. Проте відвідувачів це не відлякує.

Приємною новиною стала заява голови державної обласної адміністрації Василя Горбала про те, що на придбання книжок для бібліотек Львівщини у бюджеті передбачено 475 тисяч гривень. Ці закупівлі відбуваються у рамках форуму. Вчора під час прес-конференції, присвяченої офіційному відкриттю 17-го Міжнародного форуму видавців у Львові, голова парламентського комітету з питань культури і духовності Володимир Яворівський наголосив на проблемі розповсюдження книги і доступності її для пересічного громадянина. Зазначалося, що на рівні центральної влади вона майже не вирішується. А ось Львів може стати прикладом для наслідування у вирішенні цього питання. Тут вже відкрилася перша книгарня, яка сплачує місту символічну орендну плату — одну гривню. Це програма міської влади з підтримки книгарень, що пропонують покупцю і популяризують українську книгу. Звичайно, і ціни на друковане слово у такій крамниці нижчі. Найближчим часом у Львові відкриють ще вісім таких книгарень.

Ольга ВІТЕР.

► ЛУГАНСЬК

Підліток загинув під завалом піску

У Станично-Луганському районі загинув 14-літній хлопчина: його засипало піском. Після занять у школі троє восьмикласників із села Нижнє-Тепле вирішили погуляти в посадці за 100 метрів від дому. Комусь із них спало на думку викопати землянку, і вони почали рити піщаний ґрунт. На глибині 2,5 метра почався рух піску, чого, на жаль, хлопчак не помітив. На цей момент у ямі перебував один з них, який за лічені секунди опинився під важким шаром піску. Його приятелі злякалися і, зрозумівши, що не зможуть допомогти товаришу, побігли в село по підмогу. Батькам і сусідам знадобилося 15 хвилин, щоб відкопати хлопчика. Він був іще живий, але не опритомнював. Швидко допомогу викликали запізно. Медики майже годину безуспішно намагалися повернути дитину до життя.

Алла АНТІПОВА.

До повернення трамвая готовності немає?

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Київська лінія швидкісного трамвая була першою в Радянському Союзі, її було відкрито в 1978 році. З тих пор капітальний ремонт жодного разу не проводили. «Будову століття» затіяли кілька років тому. Так, відразу двом житловим масивам — Борщагівці й Відрадному — довелося «пересісти» на маршрутки.

Відкриття оновлених станцій і запуск експреса перенесли безліч разів. Про це вже писав «Голос України». Не обійшлося й без кримінальних справ: на корупційних схемах «погорів» заступник директора «Київпастрансу» Володимир Асачий. Разом з ним за ґрати відправили й виконувача обов'язків директора «Київміськбуду №2» Сергія Куша. І ось тепер «блудний трамвай» має повернутися «на шляхи своя».

«З тринадцяти станцій шість до призначеної дати вже повністю обладнують платформами, турнікетами й металевим покриттям. Ремонт інших проходитиме поступово, але всі вони з 14 жовтня приймуть пасажирів», обіцяють у КМДА.

Ми побували на будівництві. Вигляд завершених (з натяжкою) мають чотири зупинки: кінцева на Кільцевій, Ромена Ролана, Гната Юри і Сім'ї Сосніних.

Там спорудили бетонні платформи й уже встигли областити їх синьою плиткою. Поруч «красуються» цегляні будинки, де, як розповіли нам робітники, незабаром з'являться туалети для пасажирів і технічні приміщення.

Також на станціях закінчують обладнання переходів. А в приміщеннях, де продаватимуть талони, вже встановили турнікети. Поки вони запаковані в целофан, а всередині приміщення ведуться облицювальні роботи. Ще не скрізь є поручні.

На зупинці «Гната Юри» — роботи в розпалі. Там саме облагороджують прилеглу територію: зводять конструкції під майбутні магазини. За процесом спостерігають інвестори.

Залізничні колії змійкою в'ються

до Індустріального моста, де... різко обриваються.

Ремонтні роботи в годину пік заважають рухові і провокують кілометрові пробки. Шлях від Борщагівки до центру, що раніше можна було проїхати за сорок хвилин, тепер розтягується на півтори години. Тепер там тільки прокладають рейки. Але ще потрібно побудувати зупинку, встановити огорожу, шумоізоляцію, ліхтарні стовпи!

— Працюємо без вихідних, зміна — з ранку й до вечора, — розповів шляховий майстер Віктор. — Поки що підготовляємо земполотно, потім почнемо укладати рейки. Роботи ще багато, але часу дали до 25 вересня, потім начебто почнеться обкатка трамваїв.

Інші станції мають, м'яко кажучи, убогий вигляд. Розповідають, зараз навіть немає проекту їхньої реконструкції. Цегляні бункери із плиткою, що облупилася, — ось і вся панорама, що відкривається погляду киян. Чи ризикнуть вони зайти на такі платформи, залишається загад-

мін будуть замінені всі пружинні кріплення — а це 96 тис. одиниць, — рапортує заступник голови КМДА Анатолій Голубченко.

До речі, за безпеку швидкісного трамвая ручаються й у Мінрегіонбуді. Під особистий контроль процес завершення реконструкції об'єкта взяв профільний міністр Володимир Яцуба.

Наталія ОВДІЄНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКО.

На чому кататимемося

Генеральний директор «Київпастрансу» Микола Ламбуцький каже, що на лінії, крім нових вагонів українського й російського виробництва, курсуватимуть і старі, ще чехословацькі, капітально відремонтовані вагони.

М. Ламбуцький прогнозує, що пасажиропотік на лінії швидкісного трамвая потребуватиме щонайменше 17 трамвайних потягів. До жовтня ж готовими будуть лише десять — з нових вагонів. Нові трамваї розраховані більше на холодну, ніж на спеку. Кондиціонери в них не передбачені — забракло фінансування. За словами М. Ламбуцького, з необхідних 40 мільйонів гривень на відновлення трамвая «Київпастранс» поки що одержав від міста трохи більше половини цієї суми.

Зате, запевнив гендиректор «Київпастрансу», нові трамваї будуть швидкі й тихі. «Лінія передбачає систему шумозахисту, що і в самій колії передбачена, і в екрані, вмонтованому в 15 сантиметрах від вагона, — пояснює М. Ламбуцький. — Досвід показує, що шум радикально знижується, особливо неприємні для людського вуха частоти. Офіційно — мінус дев'ять децибелів». Зменшення шуму й було одним з основних завдань реконструкції, додає М. Ламбуцький. Адже жителі розташованих поблизу від колій будинків постійно скаржилися на сильний гуркіт трамвая, передає «Радіо Свобода».

Інші фото з цієї події шукайте у фотوماгазині на сайті www.golos.com.ua.

кою. Почуття страху викликають і підземні переходи під зупинками. За розповідями місцевих жителів, у тунелі на вулиці Героїв Севастополя донедавна не було навіть освітлення. Нещодавно, щоправда, там вкрутили дві лампочки. Досі в темряві на дотик пересуваються й у пішохідному переході на Гарматній.

Нагадаємо, тема швидкісного трамвая обговорюється в місті не перший рік. Черговий скандал розгорів навколо безпеки прокладених рейок. Говорилося, що при їх укладанні використовувалися кріплення, що не відповідають стандартам. Чинники кажуть, що вже замінили всі рейки РП-65 на Р-65 і вони повністю відповідають технічним вимогам.

— Усього замінено 360 тонн рейок. Крім того, тривають роботи з їх зварювання — залишилося зварити близько 1000 стиків. Роботи виконуються трьома зварювальними машинами, які на наше прохання були оперативно надані керівництвом «Укрзалізниці». У встановлений тер-

Ми вміємо ловити на свої пензлі чарівність й потворність цього світу

Ми вміємо складати букви у слова. Ноти збирати в музику. Інтерпретації в інсталяції. Кадри у фільми. Перетворювати кохання на дітей. А з божого дару приготувати яєчно й нагодувати голодних. Наше призначення у тому, щоб змусити події відбутися. А для цього треба вийти за рамки буття й свідомості, а іноді й здорового глузду. Не шукайте логіки у мистецтві: на полотні чи у літературному тексті. Там її немає. Є більше — різноманіття алогізмів у всій його багатолікості.

У дні розквіту в живописі стилю «кори на лузі» відповідь на запитання: «У чому зміст такого живопису?» була дуже проста — зробити так, щоб зображення перейшло у розум глядача, змусило його вдихати запах корів, трави, гною, слухати ріжок пастуха. У чому сенс того, що відбувається з нами кожного дня? Результати виставлені тут. Сенс у багатоступінчастій системі наших аудіо- і візуальних доказів, що щось у цьому світі таки відбувається — з ним і з нами. І ми залучені до Процесу. І він покриває територію, набагато більшу, ніж «Два міста, два моря»... Так організатори проекту під одной-

менною назвою спробували сформулювати ідею свого арт-форуму, який нещодавно відбувся у кримському Коктебелі. Вона належить київській художниці Наталі Кульбашній та її французькій колезі Лірі Кей. Це другий спільний

творчий проект, що триває водночас у двох діючих галереях двох країн: Україна — «Domashniaya галерея» і Франція «Marseille Project Gallery». — Цього разу для участі в проекті не обов'язково вміти малювати, але

обов'язково бути Художником. Мова творчого самовираження значення не має. У коктельському арт-проекті представлені різні жанри такого самовираження: живопис, графіка, інсталяції, відеоролики, мультфільми, музичні та літературні твори, проєкції й перформанси, — пояснює Наталя Кульбашна. — Ми прагнемо до відкритого мистецтва, що говорить само за себе й спонукає глядача до дії. Воно не замкнено у стінах музеїв чи класичних галерей. Це мистецтво живе з нами одним життям і існує там, де ми.

Цього разу «мистецтво й ми» перебувало на відкритих терасах готелю «Біла верблужих горбів» (так місцеві жителі називають пагорби Коктебеля). Тут три дні поспіль у проміжку між двома джазовими фестивалями, що проходили на початку вересня в цьому курортному містечку, виступали музиканти, діджеї, поети, виставляли свої полотна й творили нові на пленерах (для необізнаних — це своєрідний урок малювання «тут і зараз») київські, харківські художники.

Докладніше про цей арт-проект на Marseille-project-gallery.intrit.com, www.koktebelhotel.ru, koktebelmarseille.blogspot.com.

Ольга ВІТЕР.

Коктебель.
На знімку: під час пленеру.
Фото автора.

Пісні фермерки слухали навіть у космосі

— особистісних та неповторних.

— Усе почалося, — каже Галина Василівна, — із маминих пісень, які особливим щемом проникали в душу. Хотілося не тільки їх повторювати, а й творити щось своє. Отак і почали вони народжуватися.

Процес творчості у Галини Мосійчук своєрідний. Вона не має музичної освіти, тож спочатку награв мелодію на баяні, записує її, дає на аранжування — в основному, Олександру Раковському. Лише після цього новинка з'являється в репертуарі.

Чи не найбільше пісень — на слова дубенської поетеси Любові Пшеничної. У свою чергу Любова Пшенична так характеризує співавторку:

— Галина Мосійчук радше жінка енергійна та рішуча, ніж вразлива. Справжня козачка з міцним калиново-родовим корінням. І, може, саме у цьому родоводі, у цій великій любові до землі закладений патріотизм її пісень. Коли слухаєш, відчуваєш, наскільки вони пройняті життям. Вочевидь, саме пісні допомогли Галині Мосійчук піднятися після несподіваної нещодавньої важкої хвороби.

— Я часто перечитує листа, якого мені надіслали космонавти Олександр Вікторенко, Юрій Онупрієнко й Анатолій Філченко, — каже співачка, — де вони пишуть: «З великим задоволенням прослухали Ваші пісні, виконані з любов'ю і натхненням. Особливо сподобався твір «Не забувайте матерів». Висловлюємо Вам щиру вдячність за те, що порадували нас, космонавтів, добрим спадком чарівної лірики під час нашого перебування на навколоземній орбіті, а також у колі наших сімей і друзів. Нових Вам творчих успіхів і злетів!». Заради такої місії — творити людям добро — хочеться працювати й працювати.

Талант Галини Мосійчук високо оцінений на багатьох конкурсах і фестивалях, де співачка ставала дипломантом та лауреатом.

— Та найбільша нагорода для мене, — каже Галина Василівна, — це коли мої пісні звучать в оселях земляків. Іду часом селом чи містом, чую у запису свій голос, і наче крила виростають. Значить, мої мелодії комусь до душі. Особливо часто на концертах просять мене виконати пісні «Не забувайте матерів», «Україно моя», «А зорі не гаснуть», «Коханій», «Яблуневий цвіт», «Козачка», «Не вернувся додому», «Зимовий сон», «Мамина калина». Саме ці пісенні твори стали провідними на моїх компакт-дисках. А нині випустити компакт-диск — справа не з легких. Як і нелегко пробитись до слухацького загалу, коли не маєш грошовитого спонсора. А в мене спонсор — чоловік Леонід і власна пенсія. Я, як кажуть, на заслуженому відпочинку. Але який там відпочинок при землі та пісні. Землю треба обробляти, а пісні співати. Що я і роблю.

Євген ЦИМБАЛЮК,
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото Євгена ЦИМБАЛЮКА.

Пісек — столиця карикатури Чехії

Раз на два роки в чеському місті Пісек, що в Південній Богемії, відбуваються зустрічі європейських художників-карикатуристів. Ідея проведення Cartoon Meeting Point Pisek належить найвідомішому чеському карикатуристу Мирославу Бартаку, який таким чином запропонував заповнити вакуум між бієнале графічного гумору, що також проводиться у Пісеку.

Перша зустріч, яка відбулася у 2006 році, була присвячена мостам. Це символічно, адже у Пісеку знаходиться найстаріший у Чехії міст, збудований ще у XIII столітті. За легендою цей міст звели на суходолі (оскільки тоді не вміли будувати під водою), а вже потім змінили русло річки Отави. У 2002 році під час катастрофічної повені міст був повністю затоплений, але зараз він відреставрований і милує око своїми чудовими скульптурами.

Другу зустріч у 2008 році присвятили музам. До речі, до Пісека карикатуристів запрошують разом з дружинами, які за сумісництвом виконують роль муз, сприяючи творчості й контролюючи її, адже іноді художники аж надто захоплюються.

А от третю, цьогорічну, зустріч, яка відбулася на початку вересня, присвятили будівництву. Адже пріоритетним напрямками розвитку міста для місцевої влади, окрім освіти та мистецтва, є також архітектура та містобудівництво.

На Cartoon Meeting Point Pisek-2010 було запрошено шість чеських карикатуристів та вісім іноземців — два художники зі Словаччини, по одному — з Франції, Австрії, Німеччини, Польщі, Болгарії і, вперше в історії зустрічей, українського карикатуриста — художника газети «Голос України» Олексія Кустовського.

Окрім колективної виставки під назвою «Візьмемо олівець — збудуємо дім» у Соловнові (культурному центрі міста) та проведення майстер-класу карикатуристів для мешканців Пісека, згідно з програмою кожен з художників отримав по віконній рамі і привселюдно на міський площі малював на склі власну улюблену карикатуру.

Під час цього неймовірного дійства публіка була в захваті! Вікна з оригінальними картинками художників стануть окрасою новозведеного будинку. Залишалось тільки заздрити чехам і радіти разом з ними, зігріваючись теплом цієї зустрічі, адже нічого подібного у себе на Батьківщині, традиційно байдужій до карикатури, автор цих рядків не бачив.

До речі, приємною несподіванкою стали кольори прапора міста Пісека — він синьо-жовтий, як і прапор України, що вселяє надію!

Олексій КУСТОВСЬКИЙ.

Київ—Пісек—Київ.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Не шукайте логіки у мистецтві. Там її немає

Наступне пленарне засідання в рамках 17-го раунду переговорів між Україною і ЄС щодо укладення Угоди про асоціацію відбудеться в листопаді 2010 р. у Києві, *повідомляє прес-служба Міністерства закордонних справ України*

В Україні аварійність на дорогах за вісім місяців 2010 року знизилася в середньому на 20%, заявив заступник начальника департаменту ДАІ МВС України Володимир Рєзников

Загадково зникає... професія

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Правоохоронці мають іншу статистику. Вона, звісно, комфортніша для невиконання їхніх професійних обов'язків. Загадкову загибель більшості наших колег упаковують у «побут». Хтось купив аварійного телевізора з «програмним забезпеченням самозагоряння», хтось підліз під бейсбольну бити, хтось послизнувся, не отямився — цвинтар. Нинішня дата, наче пісенний рушник, також вишита червоночорним узором. Червоний — від пролітої крові, а не святковості календарного дня. Чорний — не лише від нашої з вами журби, а й від глуму «законників» над останками вбитого Слова.

Голова НСЖУ Ігор Лубченко напередодні звернувся до всіх працівників мас-медіа із закликом вшанувати пам'ять загиблих колег впорядкуванням їхніх могил, зустрічами з їх родинами, спільними акціями, аби ще раз «привернути увагу співгромадян до ролі журналістики і журналіста у творенні незалежної, демократичної та правової України». Попри все благородство намірів, наші сподівання на підвищену активність співгромадян, тим більше зведені до одноразових заходів, — наївні, наче допис у районку автора-початківця. Нині їхня увага прикута до приземлених справ — як самим не пропасти в тому «кращому й веселішому житті», яке видмухує залишки гривень з неглибоких кишень. На тлі цих реальних турбот роль журналістики хвилює більшість простих людей не більше, ніж поява десь над Гондурасом НЛО. Тим паче не переймаються нею ті, хто «укріплює демократію й право» методами, які не вписуються в «побудову нової України». І не впишуться, якщо ми самі не загостримо пера.

Так, згадати, а ще важливіше, пам'ятати не тільки у спеціально відведений день про всіх достроково вибулих з лав поіменно — наш людський і корпоративний обов'язок. Але загибим потрібні не сльози і не красиві жалобні промови. Найкраще вшанування пам'яті — це наше з вами усвідомлення чесної журналістики, наш вибір своєї ролі у ній. Погляньмо у вічі правді — загадково зникає сама професія. Тим, для кого вона не просто засіб для матеріальної підтримки, не зручний привід виставлення на продаж власних піарних послуг, а спосіб життя, по суті, не так і важливо, чим зупиняють слово — замовленим пострілом, кулаками знахабнелих від вседозволеності охоронців, цензурою влади чи настаною редакційного начальства не псувати йому і собі нервових клітин «незручними» темами.

Моральне знування — не менш жакливе, ніж підлий напад у темному під'їзді. Хтось «не бачить» переконливих доказів згортання свободи слова, «не чує» звернень журналістських колективів припинити сваволу чиновників. Міністр «посилає» співробітників ЗМІ перпендикулярним до цивілізованої лексики курсом. Депутат вириває з рук мікрофона. Державна охорона брутально кидає на землю акредитованих журналістів, приватна заламує фотокорам руки, наче злодюжкам на місці злочину. Нас не пускають на об'єкти, бо вони — «державного значення», «приватна територія» і просто «забирайтеся геть». На об'єктивну критику не реагують або тягнуть за неї до суду. У «правовій» державі він, як правило, відповідає своєму призначенню...

Минулого тижня на засіданні колегії Генпрокурор

Олександр Медведько закликав своїх підлеглих «посилити захист журналістів від злочинних зазіхань». Не знаю, наскільки наведена ним статистика про порушення кримінальних справ за перешкодження професійній діяльності працівників ЗМІ відповідає ефективності прокурорських потуг, але найостанніші одкровення ГПУ про «справу Гонгадзе» викликають великий сумнів у широті намірів огорнути нас любов'ю і ласкою. Боронь Боже, щоб масмедійників «захищали» так, як шукали замовників вбивства Гіі. Якщо в результаті «об'єктивного» і тривалого слідства вивуватиме «призначили», як, до речі, й передбачалося, мертвого Юрія Кравченка, то злочинні зазіхання «дрібнога калібру» ще легше спишуть на відморозка, чий труп можуть «судити» лише цвинтарні хробаки...

Вшанування пам'яті загиблих колег не потребує канонізації їхніх імен. Не наслідуймо тих політиків, хто заробляв і заробляє дивіденди на мертвах. Правді не потрібні гіперболи. Не хтось один заплатив власним життям за можливість писати вільно і без страху за свої життя і свободу. Це просто спотворює дійсність. Чесні журналісти були до Гонгадзе і залишаються ними і після. Брехливі були, є і, на жаль, залишаться. І страх не вивітрився для слабкодухих або сміливих у межах власного кабінету. Не зник, як свідчить новітня історія, і ризик заплатити за виконання професійних обов'язків і власним здоров'ям, і свободою в комплексі.

Пом'янімо загиблих колег щирістю і власною Правдою. Інакше доведеться влаштувати тризну по нашій з вами професії.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Кому потрібна наша свобода?

Майор Микола Мельниченко зізнався, що оприлюднення плівок, на яких записано перемовини вищих посадових осіб держави, було спецоперацією з усунення Леоніда Кучми від влади. Зокрема під час прес-конференції, він заявив: «Я абсолютно підтверджую, що то була спецоперація з усунення не законно обораного президента, а людини, яка 1999 року заволоділа владою. Він (Кучма) не був президентом де-факто, а був лише де-юре. Вже потім спецслужби інших країн пробували вплинути на ситуацію в Україні».

За словами Мельниченка, він мав на меті покарати людину, причетну до вбивства журналіста Георгія Гонгадзе. Щодо самого Леоніда Кучми, то він назвав справу про вбивство журналіста «Міжнародною провокацією, щоб Україну скомпрометувати. П'ять років ні мені життя не давали, ні України». На думку Леоніда Кучми, за організацією справи про зникнення журналіста стояли іноземні спецслужби, **повідомляє УНІАН.**

Ось так специфічно головні фігуранти скандалу, який на 10 років пов'язав таке поняття, як свобода слова, з прізвисьмом Гонгадзе, відзначили річницю загибелі журналіста.

Щодо його колег, то в ці дні відбулося одразу кілька конференцій та «круглих столів», під час яких журналісти, медіа-експерти та політики намагалися збагнути: чи скористалися вітчизняні ЗМІ 10-річним терміном, щоб захистити свободу слова в державі. І чи потребує цієї свободи наше суспільство. «Події, пов'язані із загибеллю журналіста Георгія Гонгадзе, істотно вплинули на подальшу ситуацію зі станом свободи слова», — в цьому переконані журналісти, опитані Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. Найістотні-

шим наслідком стала консолідація частини журналістської спільноти, що об'єдналася проти цензури і тиску на ЗМІ. Вбивство журналіста сколихнуло наше суспільство і привернуло увагу світової громадськості до ситуації зі свободою слова в Україні. Директор фонду Ірина Бекешкіна під час «круглого столу» «10 років після смерті Георгія Гонгадзе: чи виборолла Україна свободу слова?» повідомила, що опитані журналісти оцінили сучасний стан свободи слова в Україні за 10 бальною шкалою на 4,3. Це значно гірша оцінка, ніж була за результатом опитування у березні 2005-го (7,0), та все ж краще, ніж у березні 2004 (2,4). На думку опитаних журналістів, ситуацію зі свободою слова погіршує відсутність у журналістському середовищі загальноприйнятих професійних та етичних стандартів та ставлення до журналістики, як до можливості заробити гроші. А це впливає на готовність до консолідації та обстоювання свободи слова. Окрім того у суспільстві відсутня виражена потреба у вільних медіа. До речі, найбільшу провину за впровадження цензури опитані журналісти покладають на власників і редакторів газет та самоцензуру.

СПОРТ

Один, шість, яка різниця?..

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 1-й тур. 15 вересня.
Група Е. «Баварія» (Німеччина) — «Рома» (Італія). 2:0. «Клуж» (Румунія) — «Базель» (Швейцарія). 2:1.
Група F. «Марсель» (Франція) — «Спартак» (Росія, Москва). 0:1. «Жиліна» (Словаччина) — «Челсі» (Англія). 1:4.
Група G. «Мілан» (Італія) — «Осер» (Франція). 2:0. «Реал» (Іспанія, Мадрид) — «Аякс» (Нідерланди). 2:0.
Група H. «Арсенал» (Англія) — «Брага» (Португалія). 6:0.
«Шахтар» (Україна, Донецьк) — «Партизан» (Сербія, Белград). 1:0. Гол: Срна, 71.
«Шахтар»: П'ятов, Срна, Кучер, Ракіцький, Рац, Гюбшман, Гай, Коста, Жадсон (Тейшейра, 58), Вілліан, Адріано (Віценець, 83). **Тренер** — Мірча Луческу.
«Партизан»: Стойкович, Мількович, Крстаїч (Станкович, 90+1), Савич, Лазевський, Томич, Медо, Саша Ілич, Смілянч (Петрович, 74), Ілієв (Бойя, 58), Клео. **Тренер** — Олександр Станоевич.
Попереджено: Срну, 67, Бойю, 72, Петровича, 88.
Рефери — Карлос Веласко Карбальо (Іспанія).
Донецьк. «Донбас Арена». 48 512 глядачів. 17 градусів.

Торч «Шахтар» у турнірі Ліги Європи надпереконливо переграв «Партизан» 4:1. Либонь, пам'ятаючи про ті події, «гірники» без зайвої розкачки заволоділи ініціативою і не випускали її впродовж майже усього ігрового часу. Лише після того, як Срна забив м'яча, «Партизан» пішов уперед великими силами. Господарі вправно оборонялися. Кілька разів команду рятував П'ятов.

Хоча під завісу поєдинку донеччани провели чудову контратаку, яку мав завершити Гай. Але Олексій влучив у стійку воріт. Якби забив, було б справедливо. Зрештою, «Шахтар» довів справу до перемоги, яка принесла йому три очки. Стільки само зробив «Арсенал», котрий забив «Бразі» шість м'ячів.

згадувалося, мали помітну перевагу. Чудові нагоди відзначитися були у Кости, Адріано, котрого потім назвуть найкращим гравцем матчу, Гая. Однак вище всіяких похвал грав Стойкович, котрий нейтралізував намагання донецьких футболістів. Великою мірою завдяки саме своєму воротареві «Партизан» не програв із більшим рахунком.

Після відпочинку перевага «Шахтаря» була така велика, що суперники навіть рідко переходили центральну лінію поля. І їм нічого не залишалось, як захищатися майже всім складом. Тому гірникам, попри всі намагання, дуже рідко вдавалося пробити дірку в тих мурах. Хоча відмінний момент був у малюка Жадсона, котрий опинився сам на сам із Стойковичем, але удар у бра- зильця не вийшов.

Одного разу П'ятову, котрий не мав особливої роботи, ледь не довелося діставати м'яча з сітки — припустився помилки на виході, коли «Партизан» виконав штрафний удар. Ситуацію врятував Кучер, вибивши м'яч з порожніх воріт.

Але, як відомо, у футболі часто трапляється: не забив ти, готуйся до серйозних неприємностей. Після ідеально влучного удару зі штрафного Срни переповнений стадіон вибухнув радістю. До речі, вже невдовзі капітан «гірників» зробив бездоганну передачу на Адріано. Але форварду реалізувати момент завадив... його партнер Коста.

— Дуже складна гра, — сказав представникам ЗМІ **Мірча Луческу.** — Ми чекали, що матч буде непростий, все-таки він був перший. І проти команди, яка в останніх сімнадцяти матчах не зазнала жодної поразки. Відчувався хороший ентузіазм суперника і впевненість у своїх силах. Протягом всієї гри було видно, що вони боролися за кожен м'яч, дуже добре перекривали всі зони і організовано діяли в обороні.

У завершальній фазі атак ми не були точними. Впевненіше мали діяти у карному майданчику. Дуже добре, що Даріо забив зі стандартного положення, хоча сподівалися забити з гри. Але найважливіше те, що ми завоювали три очки і почали груповий турнір з перемоги...

Отже, вітаємо «Шахтар» із успіхом на старті. А свій наступний матч у турнірі наш клуб проведе 28 вересня проти «Браги» на її полі.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: з м'ячем Дуглас Коста.

Фото ФК «Шахтар».

Роман ШНИЦЕР: «Прагну наблизити медицину Закарпаття до європейських стандартів»

Розмова з начальником обласного управління охорони здоров'я

— Романе Івановичу, галузь охорони здоров'я такої своєрідної області, якою є Закарпатська, повинна мати стратегічний план розвитку: щоб чітко знати, над чим слід працювати сьогодні, а що вже треба зробити завтра і чого очікувати післязавтра...

— Ефективно керувати будь-якою структурою можна лише тоді, коли управлінець здатен, поперше, виділити пріоритети в роботі, а по-друге, сконцентрувати ресурси.

Серед пріоритетів — безпечна допомога породіллям, здоров'я дітей, а також боротьба з такими соціальними недугами, як туберкульоз, СНІД, інфекційні захворювання. Додаткової уваги потребують онкологія і кардіологія.

Останнім часом підготовлено проектно-кошторисну документацію для будівництва перинатального центру в складі обласної клінічної лікарні, завершено реконструкцію обласного диспансеру, запроваджено в практичну діяльність кардіохірургічні методи лікування.

— Чи вплинула криза на якісні й кількісні показники в медицині краю?

— Кризова ситуація не може не вплинути на якість медичної допомоги. Адже в галузі працюють живі люди, у яких за останні роки життя краще не стало, незважаючи на своєчасну виплату зарплати.

А щодо наших пацієнтів, то в соціальному плані вони ще вразливіші, ніж медпрацівники. І, як наслідок, — спостерігаємо зміну контингенту хворих: зросла кількість тяжких форм різних захворювань і ускладнень, що загалом призводить до зниження якості життя.

Відрядно, що сьогодні влада чітко усвідомлює ці тенденції в медичній галузі й з порозумінням ставиться до запропонованих шляхів розв'язання проблем. Загалом видатки на охорону здоров'я у місцевих бюджетах зросли на 21,4, а в обласному — на 24,2 відсотка. Однозначно, це ще не є достатнім фінансуванням галузі. Але якщо, як ви зазначили, такі тенденції будуть збережені, то вже через кілька років зможемо об'єктивно відмічати реальні позитивні зміни в галузі охорони здоров'я краю.

— Хотілося б, щоб ви детально розповіли про сьогоднішній стан справ з такою недугою, як туберкульоз.

— На Закарпатті рівень захворюваності за останні роки коливається в межах шістдесятіх випадків на десять тисяч осіб. По Україні — 72 випадки.

Нас бентежить зростання кількості хіміорезистентних форм, які важко лікуються традиційними препаратами. Такі хворі потребують спеціального режиму лікування. Тому торік прийнято рішення розпочати будівництво протитуберкульозної лікарні в селі Нижня Апша Тячівського району.

Але успіхи в подоланні туберкульозу залежать не тільки від стаціонарного етапу лікування, а й подальшої медичної допомоги в районах і санаторіях.

У нашій державі розвинута ціла мережа таких спеціалізованих закладів. Серед лідерів — сьогодні і Закарпаття. Це насамперед відомий дитячий протитуберкульозний санаторій «Човен» у селі Керецьки гірського Свалявського району і санаторій «Малютко» — для одужання дітей з хронічними захворюваннями органів дихання.

— На Закарпатті три чверті населення проживають у селах. Мало того, дві третини території — гірська місцевість. Яка забезпеченість сільських лікарень і ФАПів кваліфікованими спеціалістами та каретами швидкої допомоги?

— Закарпаття — один з найактивніших регіонів в Україні щодо проведення реорганізаційних заходів у первинній медико-санітарній допомозі на засадах загальної практики — сімейної медицини.

Сьогодні в області функціонує 280 (217 — у 2005 році) закладів та структурних підрозділів загальної практики — сімейної медицини із 586 дільницями. Усі 234 сільські лікарські амбулаторії — без винятку — реорганізовані в цьому ключі. Додам також, що охоплення «сімейною медициною» на Закарпатті вище, ніж по Україні, і становить 82,8 відсотка населення. Забезпеченість АЗПСМ (амбулаторії загальної практики сімейної медицини) є однією з найвищих і становить 1,9 на 10 тисяч населення (по Україні — 0,6). Більше того — 66,5 відсотка з них отримали ліцензії МОЗ України для провадження господарської діяльності з медичної практики.

Ця ситуація, на нашу думку, не могла не вплинути на основні показники народжуваності та смертності: нині на Закарпатті чітко простежується тенденція до збільшення позитивного приросту населення.

ДОВІДКА «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Середньообласний показник забезпеченості лікарями АЗПСМ становить 6,3 на 10 тисяч населення. Водночас укомплектованість фізичними особами посад лікарів дільничних лікарень та амбулаторій становить 89,7. Показник укомплектованості фізичними особами посад середніх медичних працівників становить 102,11.

Закуплено санітарного автотранспорту на суму більш як 5,5 млн. грн., комплектів медичного обладнання для АЗПСМ та ФАПів — на 9,2 млн. грн.

— Уперше за останні роки керівництво області поведло мову про поновлення санітарної авіації... Справа вкрай потрібна. І не лише під час ймовірних стихійних лих, узимку або для порятунку гірськолижників і туристів, а й лісорубів, вівчарів...

— У програмі транскордонного співробітництва Закарпатської області та краю Височина Чеської Республіки розглядається питання оснащення екстреної медичної допомоги області двома гелікоптерами.

— Медицина катастроф — підгалузь у нас зовсім нова. Які намітилися тенденції?

— Сьогодні на Закарпатті існують об'єктивні передумови для виникнення надзвичайних ситуацій, спричинених антропогенними та природними факторами. Впродовж останніх дванадцяти років у краї вирували чотири катастрофічні повені, в результаті чого значна територія області опинялася в зоні затоплення, що, у свою чергу, призвело до величезних матеріальних і навіть людських втрат. Зросла площа зсувонебезпечних територій, особливо це стосується гірських районів.

У квітні 2001 року відкрито територіальний центр екстреної медичної допомоги як самостійний підрозділ.

Сили та засоби, які входять до центру, представлені двома рівнями: бригади швидкого реагування постійної готовності першої черги — на рівні ЦРЛ та Ужгородської і Мукачівської стаціонарної медичної допомоги; спеціалізовані медичні бригади постійної

готовності другої черги, які забезпечені медикаментами та обладнанням для автономної роботи з розрахунку на п'ять діб.

— Знаю, що ви досить високо оцінюєте роботу обласного кардіоцентру.

— Закарпатський обласний клінічний кардіологічний диспансер відкрито 6 жовтня 2004 року. Відтоді він безупинно розвивається. Будучи розрахований на 88 ліжок, потужність закладу на сьогодні доведена до 120 ліжок.

Два роки тому тут відкрито другий пусковий комплекс, в якому розташовано диспансерно-поліклінічне відділення на 180 відвідувань за добу, адміністративний корпус та кардіохірургічне відділення на 20 ліжок, яке введено в дію в серпні 2009 року. Закладу торік надано статус клінічного.

За час його функціонування стаціонарно проліковано 24270 пацієнтів. Імплантовано 521 штучного водія ритму, в тому числі два кардіовертери-дефібрилятори. Проведено 1214 коронароангіографічних досліджень та вживлено 148 стентів. У грудні 2009 року вперше на Закарпатті тут розпочато оперативні втручання на відкритому серці.

— Народжуваність і смертність — це визначальне в роботі медиків?

— Основними чинниками здоров'я є: спадковість — 20 відсотків, екологія — 20, рівень медицини — 10(!!!) відсотків та спосіб життя — 50. Тож на показники народжуваності та смертності медична галузь опосередковано (можливо, тільки на 10 відсотків), але все-таки впливає.

— Романе Івановичу, про що ви, як керівник, мрієте і що прагнете здійснити, обіймаючи цю посаду?

— Назву тільки основні проблеми, які хотів би вирішити. Недостатня матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я I та II рівнів надання допомоги; низька укомплектованість обладнанням та санітарним транспортом ФАПів та АЗПСМ; відсутність обласного перинатального центру; висока питома вага видатків на заробітну плату з нарахуваннями в структурі бюджетів закладів первинної та вторинної медико-санітарної ланки та, відповідно, скорочення витрат на безпосередню медичну допомогу не дає змоги забезпечити надання послуг відповідно до стандартів. А ще прагну якнайскоріше завершити будівництво обласного перинатального центру.

Вів інтерв'ю Василь НИТКА.

Ужгород.

Легені країни

Пульмівська сільська рада розташована у прикордонній зоні. Її землі межують одразу з двома державами — Польщею і Білоруссю. Невеличке село Кошари, в якому лише 10 подвір'їв і 29 мешканців, — найближче до цих зарубіжних сусідів. Садби тамтешніх господарів буквально впираються в кордон з Білоруссю, до польського ж — трохи більше кілометра. Місцина мальовнича. Довкруги шедрі на ягоди та гриби ліси. Поруч річка Західний Буг і озеро Ритець. Дихає патріархальним спокоєм і сусідня Вільшанка. Щораз, побувавши там, заздрю людям, які в ній мешкають. А таких тут небагато — лише 72. Про ще одне село, Залісся, красномовно свідчить його назва.

Щодо самого Пульма, то це справжній рай для всіх, хто любить тишу, спокій і чарівну природу. Дихається тут особливо легко. Напевно, звідси і

така дивовижна назва села: дехто пов'яже її з латинським pulmo (pulmonis) — легені, легко. І справді: з висоти пташиного польоту озера Світязь і Пулемцьке, на перешийку між якими розташоване село Пульмо, нагадують долі легень. Про красень-Світязь розповідати не буду. Скажу лише, що це найглибше (58,4 метра) і, напевно, поки що найчистіше озеро в Україні. Пулемцьке поступається йому площею.

Тож хіба я міг не скористатися запрошенням сільського голови Пульма і не приїхати на свято села в цю країну-озерію?

Коли через чотири з гаком години автобус нарешті зупинився біля павільйону з написом «Пульмо», не витримую і цікавлюся у водія: «Скільки ж то кілометрів сюди їхати?» «180», — відповів той. Хоч, як здалося, спідометр мав би показати усі 300. Напевно, усе через гіркий осад від тих останніх де-

В обрамленні озер

Село Пульмо, що в Шацькому районі, на порозі осені вперше відзначило своє свято

сяти кілометрів укр. розбитої бруківки від пансіонату «Шацькі озера» до Пульма, які ми долали зі швидкістю пішохода. Виявляється, знущатися над людьми прекрасного озера краю можна і за посередництвом цього, схожого на танкод-ром, шляху.

Має Пульмо свій проспект

Двогодинна прогулянка селом дала змогу добре з ним по-найомитися. Найбільше вразила центральна вулиця Пульмо. Завширшки вона, як столичний проспект — метрів 35. Треба віддати належне попереднім керівникам села, які подбали про його перспективу. Тепер у разі будівництва міжнародного автопереходу Адамчуки—Збереже через село може пролягти міжнародна магістраль.

Сподобався і центр села. Тут є все: і сільська рада, і храм, і пошта, і школа, і дитячий садочок, і будинок культури. Не кажу вже про масу торгових точок: хоч пиво купуй, хоч цвяхи та шифер. Запам'яталися й лавочки на вулиці. Майже біля кожного будинку облаштовано таке місце побачень з онесельчанами. Це свідчить про товариську і відкриту душу мешканців Пульма.

Чимало доброго від своїх попередників запозичив нинішній сільський голова Пуль-

ма Федір Гловацький. Разом з депутатами він посприяв місцевій парафії в ремонті Свято-миколаївського храму, якому 114 років. Наведено порядок і красу в дитячому садочку. Розпочато ремонт лікарської амбулаторії. Перекрито дах будинку культури, на черзі ремонт глядацької зали... В селі відкрито швейну майстерню. Тепер Федір Пилипович турбується, щоб кравчині мали досить роботи.

У планах на майбутнє: будівництво водогону і станції підготовки питної води, каналізаційної мережі, очисних споруд. Є наміри залучити інвесторів до спорудження на берегах Світязь і Пулемцького двох великих баз відпочинку. Це дасть можливість відкрити десятки нових робочих місць, забезпечити збут продукції місцевих селян.

Провели літо піснями

Щодо самого свята, то розпочали, як і належить, із вшанування найстаріших і найавторитетніших людей села. Аматори сцени порадували хорошим концертом, місцеві багатирі змагалися в гирьовому спорті. Відбувся також аукціон з продажу поросяти. Найспритніші намагалися дістати з високого стовпа призи. Щоправда, не обійшлося тут і без найхитрішого, який першим забрався на слизьку жердину і забрав звідтіля все, що висіло.

Приємно здивував і Федір Гловацький, який зачитав онесельцям списки всіх сільських старост, сільських голів, директорів школи починаючи з 1914 року, а також назвав усіх священників Пульма за останні 140 років, не виключаючи з цього літопису навіть роки фашистської окупації. Подібних досліджень, напевно, не проводив ще жоден сільський голова Волині.

Того вечора ще довго перед сільським будинком лунали музика та пісні. Так мешканці приозерного села Пульмо весело попрощалися з літом 2010 року. Воно запам'яталося їм рекордною спекою і небаченим до цього велелюдям.

Залишаючи цей чудовий край, хотілося, щоб в Україні нарешті належно оцінили його туристичні та оздоровчі принади. Час вже залучити в розвиток озера краю серйозні інвестиції, назрела також необхідність надати райцентру Шацьк, селам Світязь, Пульмо статуси курортів. Тут є все для цього: чиста, насичена сріблом і гліцерином вода озер, свіже повітря, ліси і луки...

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

На знімку: вчителі-ветерани місцевої школи Олександр Королюк (ліворуч) і Михайло Гвоздецький.

Фото автора.

Врожай зерна в Україні цього року очікується на рівні 38,6 мільйона тонн, а експорт — 12,7 млн. тонн, повідомив директор департаменту розвитку аграрних ринків Міністерства агрополітики Анатолій Розгон

Необхідно внести зміни в Бюджетний кодекс, пов'язані із системою трансфертів, що сприятиме створенню нового порядку фінансування медзакладів, заявила заступник глави адміністрації Президента Ірина АКИМОВА

Тут готують розвідників геології

Київський геологорозвідувальний технікум сьогодні святкує 80-річчя

У 1930 році наказом Головного геолого-розвідувального управління Вищої Ради Народного господарства створено Київський геологорозвідувальний технікум.

Нині Київський геологорозвідувальний технікум — це сучасний вищий навчальний заклад, єдиний в Україні, що готує молодших спеціалістів усіх геологорозвідувальних спеціальностей. Технікум є членом Міжнародної Асоціації науково-технічного і ділового співробітництва з геофізичних досліджень і робіт у свердловинах, колективним членом Співки геологів України, співки буровиків України та Українського товариства охорони природи.

Навчальні кабінети, лабораторії, майстерні та навчальний полігон технікуму оснащені апаратурою та обладнанням, які дають змогу на високому професійному рівні проводити практичне навчання студентів. Лабораторії комп'ютерного центру технікуму мають сучасні комп'ютери, програмне забезпечення яких дає можливість студентам успішно опановувати новітні комп'ютерні технології обробки геологічної інформації. У технікумі створено геологічний музей, фонди якого налічують понад три тисячі зразків мінералів і гірських порід із родовищ різних регіонів України і світу.

Технікум має досвідчений педагогічний колектив, який постійно працює над удосконалення навчального процесу. Викладачі технікуму — автори понад 60 підручників та навчальних посібників, Галузевих стандартів вищої освіти геологічних спеціальностей.

Понад 40 тисяч випускників з честю і гідністю несуть марку технікуму і в Україні, і в країнах близького та далекого зарубіжжя. Технікум відкрив багатьом своїм вихованцям шлях у науку, на найвищі щаблі державного і господарського управління. Серед випускників технікуму є кандидати і доктори наук, професори і академіки, першовідкривачі родовищ корисних копалин, лауреати Державної премії України, народні депутати України, керівники геологічної галузі України та деяких зарубіжних країн, керівники геологічних підприємств і організацій, наукових установ, вищих навчальних закладів.

За вагомі досягнення у вихованні молодого покоління, підготовці кадрів для геологічної галузі колектив технікуму нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Сьогодні технікум реформується, розвивається. Це і оновлення матеріально-технічної бази, впровадження новітніх технологій навчання, подальша комп'ютеризація навчального процесу. Трудовий колектив технікуму дивиться з оптимізмом у своє майбутнє, пов'язуючи його з майбутнім України.

«Слово — зброя?»

Під такою назвою Національна спілка журналістів видала книгу про історію становлення й поступу української журналістської організації.

Редакційний раді, яку очолив голова НСЖУ Ігор Лубченко і куди увійшли знані в країні майстри слова, вдалося зібрати розмаїтий, потужний авторський колектив, який натхненно і глибоко вивчив, описав і представив на суд громадськості непростий шлях становлення творчої спілки і особистостей, які заклали підвалини вітчизняного журналістського об'єднання.

Окремі статті виходять за рамки окресленої теми і торкаються проблем свободи слова, захисту національного інформаційного простору, розвитку засобів масової комунікації, відносин преси і держави.

У передньому слові до книги Ігор Лубченко де-що піднімає завісу редакційної суперечки щодо самої назви видання. І, здається, досить точно визначає: «Можемо сперечатися, чи є слово журналістське зброєю. Але немає сумніву, що професія наша — вічна! І ми в ній — вічні, якщо будемо чесні перед журналістикою і людьми».

Книга адресована журналістам, фахівцям інформаційної сфери, політологам та широкому читачьому загалу і присвячена 50-річчю Національної спілки журналістів України.

«Терапія» від шефів

— Завдяки шефам ми маємо новий вид терапії, — каже директор навчально-реабілітаційного центру «Горлиця» Дніпропетровської обласної ради Світлана Лебідь. — Бо коли діти оточені теплом, турботою, увагою, такими зручностями і такою красою, то це найкращий спосіб реабілітації й адаптації дитини для життя в соціумі. Коли вона зростатиме в таких умовах, то й у подальшому житті прагнутиме створити затишок і комфорт у власному домі. А наша школа для багатьох з них — це батьківський дім. Ті, хто мають родини, їдуть додому тільки на вихідні. Більше третини — сироти.

Нинішній навчальний рік тут почали у відсотків на сімдесят реконструйованому приміщенні. Причепурилася будівля зовні і всередині оновилися. Голова ради сприяння соціальної підтримки співробітників і ветеранів управління СБУ в Дніпропетровській області Віктор Мельниченко показує відремонтований хол, гарно устатковану їдальню. До ремонту, каже він, її називали харчоблоком, що різало слух, а вигляд не радував око. Шкільний актовий залі, у якій завершуються роботи, можуть позаздрити будинки культури — тут усе сучасне, починаючи від стін і закінчуючи апаратурою. А щоб зайти у дівчаче спальне крило, довелося роззуватися. Всюди — килими, гарні нові меблі, кімнати не схожі одна на одну, як у гуртожитку. Санітарні приміщення сяють кахлями і новою сантехнікою, а пральня обладнана новими машинами. Усе це зроблено шефами за останнє літо. Торік вони облаштували модель трікімнатної квартири з усіма зручностями, де є кухня, дитяча кімната, вітальня — для того, щоб діти вчилися поводитися в домашніх умовах, уміли користуватися побутовою технікою. Тепер можна сказати, що модель «дому» розширила площу.

У «Горлиці» навчаються 150 дітей, які мають відхилення у фізичному і психічному розвитку. Крім освіти за спеціальними програмами, тут отри-

мують ще й спеціальність — палітурника-брошурувальника, озеленювача, садового дизайнера, освоюють і швацьку справу, а найпопулярніша професія штукатура. «Наші учні виходять з таким рівнем кваліфікації, який мають випускники ПТУ», — похвалилася Світлана Лебідь. Із 29 цьогогорічних випускників частина пішли навчатися до професійно-технічних училищ, частина працевлаштувалися.

На першOVERесневій урочистій лінійці працівники обласного управління СБУ були почесними гостями і в Дніпропетровській загальноосвітній спеціальній школі-інтернаті для слабозорих дітей. Веселе театралізоване свято, на яке зібралися не тільки батьки, а й жителі сусідніх будинків, відбувалося на просторому шкільному подвір'ї, звільненому від старих тополь і викладеному тротуарною плиткою. Директора школи Антоніну Набокіну надзвичайно тішили ще і відремонтована шефами теплотраса, і новенький дах на школі. Завершується ремонт в актовому залі, після якого шефи обіцяють взятися за хол, який свого часу був зашитий пластиком, а це, як виявилось, не найкращий варіант ні у плані дизайну, ні для здоров'я дітей. Виділений із бюджету 800 тисяч гривень вистачило на заміну системи опалення — в одному корпусі і частково в іншому.

Ця школа розрахована на 190 місць, і всі вони зайняті. Просяться й з інших областей, зараз є учні з Кіровоградщини, Херсонщини, Вінниччини. Вчать тут на рік довше — програма спеціально розтягнута, аби уникнути великих навантажень.

За словами директорки, рекламу школі роблять переважно батьки. А рекламувати є що: сім із восьми нинішніх випускників (восьмий не зміг за станом здоров'я) після 12 класу продовжили навчання в університетах, коледжах, училищах. І ще одна безцінна допомога шефів (хоч вартість її можна поррахувати у гривнях, а от як поррахуєш ті можливості, які відкриває вона для вихованців школи): понад тридцять дітей прооперовано — когось прибрали косоокість, а когось замінили кришталік. Одна операція коштує від 3,5 тисячі до 9 тисяч гри-

вень. У батьків (а це зазвичай малозабезпечені родини) таких грошей немає. Ще більше півсотні учнів оглянули і пролікували в клініках області.

— Ми й надалі допомагатимемо нашим підшефним, — запевнив начальник управління СБУ, генерал-майор Володимир Верхогляд, який особисто контролює виконання робіт на цих об'єктах. У його розумінні бути шефом у дітей, а тим паче в обділених здоров'ям і родинним теплом, — це не тільки цукерки їм на свята дарувати, а й намагатися прихилити до них долю, зробити світлішим кожний день.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

Дніпропетровськ.

На знімку: Володимир Верхогляд в гостях у вихованців школи-інтернату для слабозорих дітей.

Фото автора.

Є де і кому навчати. Слово за інвестором Профтехосвіта країни підсумувала здобутки у 2009—2010 навчальному році та визначила завдання на наступний

ЧОРНИМ ПО БІЛОМУ

Дмитро Табачник, міністр освіти і науки, на серпневій колегії, зокрема, зазначив, що стратегія і динаміка розвитку сучасної ПТО визначаються перспективами в соціально-економічній сфері країни та в структурі зайнятості населення. 2010 року прийнято на навчання до ПТУ за державним замовленням 207,5 тисячі осіб, що на 20,4 тисячі осіб (12 відсотків) більше, ніж торік.

На це вплинуло кілька чинників. Основний — ефективний механізм держзамовлення, участь в якому беруть місцеві органи влади, навчальні заклади, організації роботодавців, об'єднання профспілок, служби зайнятості. Торік міністерство разом із методичними службами, науковцями, педагогічними колективами, роботодавцями провело значну роботу щодо оновлення змісту навчання. Її результатом стала розробка й впровадження державних стандартів ПТО за 192 робітничими професіями. Також розроблено експериментальні навчальні плани і програми за модульним принципом для 22 професій. Впроваджено нову форму підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Дмитро Табачник наголосив на необхідності якісно змінити принципи взаємодії центральних і регіональних органів влади щодо функціонування та розвитку ПТО. Насамперед підвищити роль і відповідальність регіонів за підготовку робітничих кадрів з урахуванням інфраструктури виробництва. Проблемним залишається питання забезпечення автономності державних навчальних закладів. Потрібно залучати

інвестиції в оновлення матеріально-технічної бази, створювати додаткові ефективні стимули. Навіть за наявності сучасної матеріально-технічної бази, впровадження інноваційних технологій виробництва і навчання, але за відсутності кваліфікованих педагогічних працівників система забезпечення якості не працюватиме, упевнений міністр. Тому важливим завданням є формування системи якісного кадрового забезпечення ПТУ, зокрема, підвищення кваліфіка-

У новому навчальному році серед основних завдань для методичних служб усіх рівнів, відділень професійно-технічної ос-

НАША ДОВІДКА

Робітників для всіх галузей економіки за 35 напрямками та видами господарської діяльності готують 991 професійно-технічний навчальний заклад, у тому числі 871 заклад, підпорядкований безпосередньо МОН, 75 навчальних центрів при установах виконання покарань, 45 структурних підрозділів ВНЗ.

віти інститутів НАПН України повинно стати забезпечення якості підготовки учнів.

Міністр поставив завдання щодо забезпечення училищ навчальною літературою, адже дефіцит сучасних українських підручників та навчальних посібників негативно позначається на якості підготовки кваліфіко-

ЩО ЗРОБИВ УРЯД:

- схвалив Концепцію Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки;
- затвердив порядок працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням;
- вніс до Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами ПТНЗ виробничого навчання та виробничої практики;
- схвалив зміни до законів України, які дадуть можливість удосконалити управління ПТО завдяки впровадженню багатоканального фінансування ПТНЗ, залучення до процесу підготовки робітничих кадрів місцевої влади та органів самоврядування.

ції педагогічних працівників через запровадження нових програм, спрямованих на практику.

ваних робітників. Забезпеченість ПТНЗ літературою профтехциклу сьогодні становить 76 відсот-

ків, підручниками із загальноосвітніх предметів — 68 відсотків.

Протягом року заплановано видати 11 найменувань підручників загальним накладом 240 тисяч примірників. Водночас будуть підвищені вимоги щодо наукового, навчально-методичного та поліграфічного рівня навчальної літератури, створення сприятливих умов для роботи авторських колективів.

Міністр констатував: важливою складовою роботи структур профтехосвіти є моніторинг потреб ринку праці. Збирати інформацію про його стан і розвиток у конкретному регіоні слід шляхом опитування випускників, роботодавців, інформаційних та аналітичних матеріалів тощо.

Протягом року залишають робочі місця 30—40 відсотків молодих робітників. Причини: відсутність належної співпраці навчальних закладів із замовниками кадрів, перспектив професійного зростання, відповідного рівня заробітної платні, незадовільні умови праці на підприємствах.

Впровадження сучасних технологій, доступність освіти — це реальний шлях до інформаційного суспільства, роком якого Президент України визначив 2011 рік. Міністерство підготувало і подало на розгляд уряду пакет нормативно-правових документів, які повинні стимулювати нові системні зміни в змісті професійної освіти, управлінні нею, підходах до створення інноваційного середовища, пошуку активних та інноваційних форм співпраці профтехосвіти з усіма зацікавленими сторонами, що забезпечить модернізацію галузі.

Іван ІЛЛЯШ.

ШИРШЕ КОЛО

Четвертокласники

У просторій класній кімнаті кожен учень сидить за окремою партою.

— Кажуть, їм тісно вдвох, — пояснила, усміхаючись, класний керівник четвертого класу Розумівської загальноосвітньої школи Ніна Ставенко.

У класі четверо учнів — Анна Ковтун, Едуард Лисенко, Лілія Оноприюк, Віталій Чайковський. Дівчаткам з предметів найбільше подобається англійська мова та читання, хлопчикам — математика і фізкультура.

На перервах узимку хлопці у класі ведуть шашкові «баталії» (мріють освоїти її шахи). За теплої погоди на шкільному подвір'ї ганяють м'яча.

Найсерйознішою у класі однокласники вважають Аню. Лілія ж повна протилежності: з неабияким завзяттям танцює, співає, завжди усміхається.

А разом вони — дружний клас.

Галина ШЕВЧЕНКО.

Олександрівський район
Кіровоградської області.

Фото автора.

Генії зростали не в хоромах

ТВІР ТИЖНЯ

Село Бережниця Дубровицького району — мальовничий куточок Поліського краю, колиска геніїв. Школу тут знайти просто: при дорозі стоїть на підвищенні стара (вгадується безпомилково, бо так тепер не будують) дерев'яна побілена хата, дивиться на світ високими вікнами.

Ще вищі двері впускають в коридор, де по праву руку на стіні вишитий український рушник з портретом Шевченка і так само вишитими рядками його безсмертного «Заповіту» — дарунок школі її випускниці Галини Сікідіної. Перед ним, як ілюстрація до Кобзаревих часів — майстерно сплетений ліщиновий тин, пузаті глечики на ньому і жовтогарячі соняшники.

— Колись тут, — розповідає директор ЗОШ Галина Кедрук, — була польська школа. Спочатку семирічна, а потім середня. В 1953 році вона випустила в світ сімнадцять перших десятикласників. Тепер навіть не віриться, що колись весь Дубровицький район мав три середні школи, одна з яких — Бережницька, найстаріша на всю округу. Сюди ходили учні з Володимирецького і Сарненського районів.

— Тоді класи були переповнені, — згадують вчителі з несприхованими нотками жалю. — Але потім по всіх «корчах» побудували ти-

пові школи, і zostалися ми сиротами. Тепер у нас 86 учнів, випускників тільки троє. Біда — школи нема такої, як треба. Один корпус аварійний, чотирнадцять грубок взимку палимо, дрова самі заготовляємо.

Лариса Вовчик, вчителька німецької мови, веде у шкільний музей Теодозії Бриж — генія в царині скульптури, яка саме тут, у Бережниці, 18 лютого 1929 року з'явилася на білий світ. Музей, до слова, заснував у 2000 році її колега, вчитель української мови і літератури Антон Антончик, блискучий краєзнавець і великий патріот (на жаль, уже покійний), і саме їй, Ларисі Іванівні, передав ключі до багатств свого дітища. Якби ви тільки бачили ці безцінні скарби минувшини!

Але найбільше експонатів, зрозуміло (і вони тут на чільному місці), все-таки стосуються життя і творчості Теодозії Бриж. Як от ескіз встановленого в центрі Бережницької пам'ятника Тарасу Шевченку, який вноста виготовила і подарувала землякам. Чи бюст одного з двох її синів Максима. Чи особисті речі, що належали цій напрочуд талановитій скульпторці, яка на території Західної України увічнила в бронзі 26 історичних постатей — Данила Галицького, Юрія Дрогобича, князів Святослава і Ярослава Мудрого... До того ж виконала їх так натхненно і правдиво, не відступивши ані на йоту від істини в одязі, взутті, обладунках, зброї — найменших деталях, що ці поводири і спасителі, захисники і мученики України-Руси силою її таланту ніби воскресли, ніби прийшли до нас крізь віки...

Невіддільне від Бережницьи ще одне славне ім'я — журналіста, поета, драматурга, гумориста, дослідника народної творчості і художника Авеніра Коломийця. Якщо трапиться вам бути в селі, неодмінно зайдіть у музейну кімнату, щоб побачити написаний його рукою портрет Тараса Шевченка, оцінити малярський талант цього видатного українця. Прочитайте його лист в оригіналі з Варшави до бережницького пасічника Мойсея Юрчука. Пройдіться, то недалеко, до шкільної ідальні: колись це була церковно-приходська школа, в якій Авенір Коломиєць учився. А ще трохи далі стоїть, досі зберігся дерев'яний будинок, в якому жив цей бережницький Іван Франко. Тепер це оселя вчителя хімії та біології Миколи Вороб'я. Вона оновлена, в добротній шалівці, не скажеш, що літ їй ого скільки. Але є (подбав новий господар) на ній меморіальна дошка, яка розповідає, що в цьому домі пройшли дитячі роки Авеніра Коломийця.

Цікаво, що колись Бережниця була не селом, а містечком. Згадувана Галина Кедрук пам'ятає, що у свідцтві про народження її свекра Йосипа Кедрука записано: «мещанин». І дотепер старші люди, котрі народилися до Другої світової війни, — це мішани, решта, молодші віком, — селяни. І що прикметно: якщо другі на поліський манер говорять «кунь», «вуз», «пошли», то перші розмовляють майже чистою українською.

Володимир КОМАРОВСЬКИЙ,
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

РОБОТА НАД ПОМИЛКАМИ

Статус національного — гідним

Уряд ухвалив проекти змін до законодавства про освіту в частині надання вищим навчальним закладам статусу національного.

Це дасть змогу привести Закон України «Про освіту» у відповідність із законодавством та Конституцією.

Ухвалено також постанову, якою встановлюються правові засади та чітка процедура надання державному закладу, установі, організації статусу національного; визначається порядок затвердження критеріїв, яким повинен відповідати заклад, що претендує на статус національного; підстави надання, підтвердження та позбавлення закладу такого статусу.

СВІТЛИМ РЯДКОМ

Академія наук стала самостійною

У столиці з'явився новий комунальний позашкільний навчальний заклад — Київська Мала академія наук учнівської молоді.

Раніше вона діяла у складі міського Паладу дітей та юнацтва. МАН матиме приміщення та майно, штат працівників. Підпорядкована вона управлінню освіти і науки столичної міськдержадміністрації.

Надання закладу статусу комунального дасть змогу ефективніше реалізовувати державну політику в сфері позашкільної освіти, координувати роботу наукових товариств, творчих об'єднань, секцій, гуртків. Усе це сприятиме активному пошуку здібної, науково обдарованої молоді, розширенню її світогляду, залученню до систематичної дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи.

«Зарниця» повернулася

Статус Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри Кабмін надав забаві радянських піонерів «Зарниця». Вона спочатку повернеться у військові ліцеї, а згодом і в школи.

Фізичне загартування, уміння орієнтуватися на місцевості і грати в командну гру — цього навчить незабута «Зарниця».

Як запевняють в Міністерстві освіти і науки, у навчальних закладах ніхто не заборонятиме проведення інших військово-патріотичних спортивних змагань, започаткованих у роки незалежності.

ЗАПИТАННЯ ВОВОЧКИ

Абсолютно здорові лише 11 відсотків школярів

Такої думки відомі фахівці в галузі спортивної медицини та лікувальної фізкультури.

На першому місці — серцево-судинні захворювання. Торік зафіксовано п'ять смертей на уроках фізкультури (на дорогах — 165). Отже, не всім дітям можна займатися в основній групі, маючи навіть невеликий відхилення, вони повинні відвідувати так звані підготовчі групи.

Щоб знати стан організму, перевіряти пульс після присідань недостатньо. Бажана більш складна діагностика, із застосуванням динамометра (перевірка сили), спірометра (визначення обсягу легенів) і т. д.

На 30—40 відсотків здоров'я залежить від генетики, решта — від самої людини. Як вона харчується, чи палить, уживає спиртне, як часто знає стресів — усе важливо. Останнім часом глибоко впливає на самопочуття комп'ютер, сидячий спосіб життя, пасивний відпочинок.

Відмовившись від шкідливих звичок, кожний школяр істотно зміцнить здоров'я.

Сховайте безгосподарність під дахом

ДЕРЖАВНИЙ ПІДХІД

Більше 20 років з боєм у серці спостерігаю за тим, як руйнуються в нашому обласному центрі п'ятиповерхівка поліклініки й шість житлових будинків, які почали зводити ще в роки перебудови. Стоять ці коробки без вікон і дверей, як пам'ятники нашої з вами безгосподарності...

У серпні минулого року не витримав, написав листа на адресу Президента і Прем'єр-міністра, просив через брак коштів хоча б дахом накрити довгобуд. Відповідей не дочекався досі. Невже ми такі багаті, щоб дозволити зруйнуватися цим спорудам дощенту? За найскромнішими підрахунками, якщо тільки в нашому районі таких довгобудів налічується, скажімо, 10 одиниць, — це тисяча недобудованих квартир! А в кожній

області — близько 30 районів. І областей в Україні — 24 плюс Крим. У цілому по Україні набереться близько 750 тисяч недобудованих квартир, десятки поліклінік. З їхнім руйнуванням зникає надія на одержання житла сотень тисяч родин. Це небалість, що межує зі злочинністю.

Я живу у власному будинку, побудованому мною ще замолоду, і іншого житла мені не потрібно. Хочу лише одного, щоб у цих недобудованих будинках хоч коли-небудь оселилися люди. Якщо за роки незалежності в країні не з'явилося господадаря, здатного довести справу до кінця, так хоч дахом накрийте довгобуд, щоб сховати нашу ганьбу від дітей, що підрастають. Нехай будинки достоять хоча б до тих часів, коли в Україні

з'явиться влада, здатна думати й робити по-державному...

Іван ПЕРЕДЕРІЙ,
учасник бойових дій, юрист.

Василівка
Запорізької області.

Фото автора.

Не всі могили знайдені

ШУКАЮ СОЛДАТА

Прочитав у «Голосі України» статтю «Війна не закінчилася, бо ще не всі вояки поховані, не всі могили знайдені, не всі архіви вивчені...». Це дуже болюча для моєї родини тема. Ми шукаємо, де закінчилася солдатська стежка Василя Панасовича Павлова, 1921 року народження, уродженця села Білогородка Ізяславського району Кам'янець-Подільської області (нині — Хмельницька).

Василь Павлов був призваний в армію у 1939 році. Служив у розквартированих військах у Києві. Після 22 червня 1941 року частину за наказом командувача ПЗФ Кирпоноса вважають «У запасі ПЗФ». Потім 49-й стрілковий корпус був переведений ближче до передової, під Тернопіль, в смт Вінківці Кам'янець-Подільської області. Там корпус поповнили людьми і дві дивізії — 197-му та 190-ту — перекинули пішим маршем під смт Теофіполь тієї ж області. Потім були запеклі бої. Далі — оточення, вихід з оточення і, нарешті, — Уманський котел.

Де потрапив у полон Віктор Павлов, нам не відомо, хоча є відомості, що він був у таборі військовополонених «Шталаг-319» (Польща).

Хотілося б звернутися по допомогу до нашого диппредставництва у Німеччині: допоможіть, можливо, якісь відомості про нашого товариша є в німецьких архівах?..
В'ячеслав ЛУК'ЯНЧУК.

Ізяслав
Хмельницької області.

Політ дзюдоїста.

Фото Людмили ХВОЇ.

Бобровиця
Чернігівської області.

От вам і «здоровенькі були»...

WELCOME TO UKRAINE!

Шановні земляки! До вас звертається голова гурту селища Оленяча Губа Мурманської області, керівник дитячого ансамблю «Тарабанчик», закордонний українець Юрій Листопад! Приїхав я на Батьківщину, до рідної неньки. Привід був дуже скорботний — помирав батько (до речі, ветеран праці). Поховав його. А старенькій і хворій мамі (теж ветеран праці, дитина війни) вирішив облаштувати побут, почали з дружиною робити ремонт у квартирі.

Літні дні, тим більше відпускні, для нас — на вагу золота, адже ми приїхали з холодної Півночі. Хотілося зробити все швидко і якісно. А мама все плаче і плаче... Що одна залишилася, а ще сусіди — молоді і «круті», ті, кого в дитинстві пригощала пиріжками та цукерками, — не дають спокійно доживати віку. Знушаються, ображають. І наче маєш свою власну (приватизовану) житлову площу в старенькому двоповерховому будинку, а керують в ньому молоді і нахабні сусіди. Неможливо допроситися ключів від даху, а у підвал не може зайти навіть сантехнік, щоб провести ремонтні роботи. Та головна біда — супутникові антени, які понатикали прямо у дах саме над квартирою матері жителі всього району. Стеля від них тріскається, біля вікон — низькі проводи. А чи не по-

сприяв підвищений радіоелектронний фон раптовій смерті нашого батька (ракове захворювання вбило його за три місяці)? Та й мама в цій кімнаті під антенами почувається дуже погано. Як же зарадити старенькій матері? Невже вона не заслуговує на спокійну старість?

Звернулися в санепідемстанцію, а в них прилад для вимірювання фону ще не пройшов державної перевірки. Звернулися до ЖЕКу — допоможіть! «Та поскидайте ви ці антени, а ми вам ще й спасибі скажемо», — була відповідь. Та я все ж розумію — це чужа власність. Намагався знайти власників антен: ніхто нічого не знає. Довелося акуратно роз'єднати клеми — прийдуть хазяї, буде з ким залагодити проблему.

Та дзуськи! Ввечері лунає дзвоник. На порозі — сусіди, ті

молоді, «круті», хамовиті, тобто хазяї життя. Накинув на себе одяг, вийшов до них. Це було моєю помилкою, бо вони вирішили влаштувати наді мною самосуд. Знаючи, що в них скрізь є «кум, сват, брат...», люди вільно почуваються, у них «все схвачено, за все заплачено». А хто я? Доля склалася так, що сьогодні я — російський громадянин, закордонний українець.

Від сусідів пахло алкоголем, вочевидь, тільки від столу. І почала сусідка нецензурно згадувати й нашу матір, і покійного батька, провокуючи мене на нервовий зрив. Я тримався, заклинав до совісті, спробував знайти щось святе в її душі, нагадав, що про покійних погано не кажуть. І тут зі словами «ах, ти, російське бидло» жінка вцепилася в мене кігтями і декілька разів вдарила в пах. Ось тут до нашого «спілкування» долучився вже й сусід, накинувся на мене з кулаками...

Скривавлений, із свіжими синцями, я отримав моральний шок. Потім було спілкування з міліцією. Лейтенант мене відразу звинуватив у дрібному хуліганстві і пригрозив покаранням. А прапорщик, міліціонер, представник влади, правоохоронних органів, ще й додав: «Якби отак проти мене пішли, то б я теж вам морду набив!»...

Та хіба ж це правова держава? І це моя Батьківщина! Нев-

же старість вже не заслуговує на повагу? Невже має рацію той, хто сильніший і хитріший, хіба гроші вирішують все? Що узяти зі старенької вдови? Відпрацьований матеріал. Треба триматися «сильних світу цього», таких, як наш сусід...

...Пройшовши всі необхідні обстеження лікарів і судово-медичну експертизу, з діагнозом закрита черепно-мозкова травма, з синцями по всьому тілу я, виявляється, ще й винен у конфлікті...

Поїхав я на Північ з тяжкими думками. Врешті-решт, не для бійки я приїхав за тисячі кілометрів. Прикро, що зустрівся з людьми, в яких у душі немає нічого святого, які ганьблять мою націю і свою державу... Та попри все, я люблю рідну землю, вболіваю за її майбутнє і, перебуваючи далеко від України, несучи культуру своїх пращурів, поширюю її серед російського народу, сумую за рідною слов'янською мовою, за безкрайніми степами, лісами, горами, рівнинами, великим Дніпром та маленькими потічками.

Україно! Коли ж ти гордо розправиш плечі і заставиш увесь світ себе поважати? Я ж твій син, Україно, хоча приїжджаю до тебе гостем. І так хочеться вірити, що колись я повернусь і почую шире: «Ласкаво просимо до України!»

Юрій ЛИСТОПАД.

Оленяча Губа
Мурманської області.

Рятуйте наших людей від горілки!

Мені, дякувати Богові, — 72 роки, за все життя ніколи не напивався до втрати пам'яті. Раніше якщо чоловіки й випивали по склянці на свята — Новий рік, Різдво, Великдень, так не триклятої горілки, а вина. А сьогодні Україна геть потерпає від алкоголю, а політики нічого не роблять, щоб змінити ситуацію. Чому досі депутати Верховної Ради не розробили план заходів з боротьби із цим масовим явищем? Невже їх не цікавлять лихо й горе родин, які страждають від алкоголізму?

У мене в родині теж горе: мій син став алкоголіком, невістка з джитиною його покинула, пішла до батьків. Я довго думав із друзями, як побороти цю напасть. Медвитверезники, як показав досвід, — не вихід. Але міліція повинна карати тих, хто дозволяє собі з'являтися в громадських місцях, у тому числі й на вулиці, в непристойно нетверезому стані. Ні, не бити п'яниць, а змушувати прибирати вулиці. У кожному населеному пункті можна залучити їх до громадських робіт на благо суспільству.

А ще я ввів би виробництво безалкогольної горілки. Алкоголь дозволив би реалізувати лише в ресторанній мережі. Щоб по можливості менше людей могли його купувати. Тільки, на мою думку, такі кардинальні заходи зможуть допомогти перебороти пияцтво, що сьогодні губить наш народ. Рятувати треба наших людей від горілки! Адже зникнемо як нація...

Іван ГРАБ.

Львів.

І ЗНОВУ ПРО ВКЛАДИ

Повертайте гроші по справедливості

Дорога редакція! Пише вам 80-річний пенсіонер із Кривого Рогу. Порадувало мене й мою родину повідомлення Кабінету Міністрів України про швидке поновлення видачі громадянам радянських грошових внесків. Мене, як і багатьох інших вкладників, тривожить: як це відбуватиметься?

Відповідно до офіційної статистики, свого часу в Україні кілька мільйонів громадян уже одержали по тисячі гривень. З мешканців нашого 80-квартирного будинку в цьому процесі встигли взяти участь менше половини сусідів. Інші (у тому числі й моя дочка — мати-одиначка) хоча й були зареєстровані в центральному відділенні Ошадбанку міста Кривий Ріг, так і залишилися ні з чим. Як тоді нам сказали, реєстраційні документи були надіслані до Києва. А потім — виплату грошей припинили.

За цей час померла моя дружина, й ця тисяча дуже вичурна б. Адже пенсії й у мене, і в моєї дочки — невеликі. Тепер знову обіцяють повернути гроші Ошадбанку СРСР. Хотілося, щоб чиновники не забули: сьогодні вкладники не всі мають рівні права. Нехай виплати почали б із тих, хто ще жодного разу не зміг одержати гроші зі своїх внесків. Так, думаю, буде по справедливості.

Станіслав ГЛАДАР.

Кривий Ріг
Дніпропетровської області.

Інформація про повторний продаж на відкритих торгах (аукціоні) майна (з пониженням початкової вартості на 30%) підприємства-боржника ДП "ЕЛЬДОРАДО ЛЕЙЖЕ КОМПАНІ", що знаходиться в процедурі ліквідації
Лот №1: майно ДП "ЕЛЬДОРАДО ЛЕЙЖЕ КОМПАНІ", в т.ч.: Сервер - 1 шт., Джерело безперебійного живлення - 4 шт., Корпус комп'ютерний - 5 шт., Монітор - 2 шт., Принтер - 1 шт., Сканер - 1 шт., Switch - 3 шт., Цифрова фоторамка - 3 шт., Рамка змінна до фоторамки - 27 шт., Кронштейн для телевізора - 1 шт., Факс - 2 шт., Телефон - 3 шт., CD-changer - 1 шт., Тюнер - 1 шт., Підсилювач - 1 шт., Колонки - 40 шт., Відеокамера - 45 шт., Сервер відеонагляду - 2 шт., Кавомолка - 1 шт., Шафа холодильна - 1 шт., Льодогенератор - 1 шт., Помякшувач води - 2 шт., Підставка кухонна (нерж.) - 5 шт., Программ R-Keerer - 1 шт., Лічильник монет - 1 шт., Фіскальний реєстратор - 3 шт., Лічильник банкнот - 2 шт., Детектор валют - 3 шт., Касова стрічка - 450 шт., Пломбінатор - 1 шт., Хлібниця - 1 шт., Вішалка - 27 шт., Форма персоналу - 124 шт., Парасоля витяжна - 1 шт., Кондиціонер - 7 шт., Електронне табло - 5 шт., Колесо рулетки - 1 шт., Фішки для рулетки - 2200 шт., Стіл рулетки - 3 шт., Меблі офісні - 23 шт.
Місцезнаходження майна: м. Київ, бул. Лепсе, 24
Початкова вартість продажу: 69 052,90 грн. з урахуванням ПДВ.
Умови продажу: Засобами платежу є грошові кошти. Оформлення прав власності здійснюється за рахунок покупця. Проведення розрахунків за придбане майно здійснюється протягом 30 календарних днів з дати укладання договору купівлі-продажу. Переможцю торгів, який відмовиться від підписання протоколу аукціону або укладання договору купівлі-продажу майна, гарантійний внесок не повертається.
Реєстраційний внесок - 17 грн. (без ПДВ) вноситься на рахунок р/р 37122001005048 в ГУ ДКУ у м. Києві МФО 820019, код ЄДРПОУ 36285077. Одержувач ДП "Державний центр з питань відновлення платоспроможності та банкрутства".
Гарантійний внесок - 10% від початкової вартості продажу вноситься на рахунок р/р 26007010846901 в ПАТ "Альфа-Банк" м. Київ, МФО 300346, код ЄДРПОУ 36285077. Одержувач ДП "Державний центр з питань відновлення платоспроможності та банкрутства".
Заявки на участь в аукціоні приймаються за адресою: 01133, м Україна , м. Київ, бул. Лесі Українки, буд. 26 (пн.-чт. - з 10.00 до 17.00, пт. - з 10.00 до 16.00). Кінцевий термін прийняття заяв - за три робочі дні до дати проведення відкритих торгів (аукціону).
Відкриті торги (аукціон) буде проведено **18 жовтня 2010 року о 12:00** за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 59, офіс № 21, тел. 286-48-15.
Ознайомитися з майном можна за місцем його розташування.
Телефон продавця: 286-48-15.

Ухвалою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 26.07.10 порушена справа № 5/1266 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю "ФАРМАСВІТ - УКРАЇНА" (83007, м. Донецьк, вул. Жмури, 1, код за ЄДРПОУ 35098914, р/р 26003001316844 в АТ "ОТП Банк", МФО 300528), введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.
Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Голобородька Сергія Олександровича (ліцензія АВ № 081164, адреса: Донецьк, бр. Шкільний, буд. 16, кв. 139; ідентифікаційний код 3016414998).
Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарським судом Харківської області 02 вересня 2010 р. винесено постанову по справі № Б-19/185-10, якою визнано банкрутом Приватну фірму "Вікторія" (61124, Харківська обл., м. Харків, вул. Матросова, 8-А, код ЄДРПОУ 30288905) та відкрито ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором призначено ініціюючого кредитора Приватну фірму "Кібела" (Харківська обл., Харківський р-н, м. Мерефа, вул. Дніпропетровська, 283, код ЄДРПОУ 30035446). Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення за адресою: 61054, м. Харків, вул. Академіка Павлова, 120.

Постановою господарського суду Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під.) від 31.108.2010 по справі № Б-50/146-10 фізичну особу-підприємця Крупаткіну Наталію Романівну (61009, м. Харків, вул. Валдайська, б. 30, кв. 21) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Ніколенка Михайла Олександровича (ліцензія серії АВ № 456381 від 24.02.2009 р., ідентифікаційний номер 2867111775, місце проживання якого: м. Харків, вул. Дарвіна, 6, кв. 57). Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації цього оголошення.

Ухвалою Господарського суду Київської області (01032, м. Київ, вул. С. Петлюри, 16) від 20.08.2010 р. порушено провадження у справі № Б8/086-10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Капіталоінвест» (08300, Київська область, м. Бориспіль, вул. Дзержинського, 14; код ЄДРПОУ 32961605; п/р 26008000629601 в ПАТ АКБ «Київ» в м. Києві, МФО 322498).
Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Мілютіну Ліну Василівну (ліцензія серії АВ № 498955 від 05.11.2009 р.). Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення за адресою: 02192, м. Київ, а/с 63.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ВАТ "Микитівський ртутний комбінат" повідомляють про проведення аукціону з продажу активів. На аукціон виставляються активи ВАТ "Микитівський ртутний комбінат", а саме: 1. Будівля інженерного корпусу з технічним поверхом та спорудами (без правоустановчих документів), які знаходяться за адресою: м. Горлівка, вул. Шашуріна, 2ж/3, початкова ціна продажу - 42250,00грн. без ПДВ, гарантійний внесок - 4225,00грн. З фіксуваннями умовами аукціону, можна ознайомитись у організатора аукціону. Гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону - 17,00 грн. перераховуються на р/р. 260077397 в ДОД ВАТ "Райффайзен Банк Аваль" м. Донецька, МФО 335076, ОКПО 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі в аукціоні необхідно надати письмову заяву організатору торгів - ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій обл. за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 27 календарних днів із дня публікації у газеті до 13:00 год. 14 жовтня 2010р. включно. Аукціон відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації 18 жовтня 2010р. об 11:00 на ТБ "Центральна Українська Біржа" за адресою: м. Донецьк, вул. Щорса, 83/30. Переможець аукціону на підставі затвердженого протоколу аукціону укладає договір купівлі - продажу з ліквідатором ВАТ "Микитівський ртутний комбінат". Довідки за телефонами: 304-37-21, 304-77-83.

ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Запорізькій області (69001, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 2, оф.314), та ліквідатор ТОВ "Сапсан" повідомляють про проведення повторного аукціону з реалізації майна підприємства -банкрута. На аукціон виставляється: Лот №1: Обладнання та товарно-матеріальні цінності. Початкова ціна продажу 94401,47 грн., без ПДВ; Лот №2: Будівлі, будови та споруди, розташовані за адресою: м. Запоріжжя, вул. Перспективна, 1. Початкова ціна продажу 120244,60 грн., без ПДВ.
Гарантійний внесок в розмірі 10% від початкової вартості зараховується на рахунок ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Запорізькій області № 2600827020 в ЗОД "Райффайзенбанк "Аваль", МФО 313827, ЄДРПОУ 26252756. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 24 вересня 2010 р. включно. Договір купівлі-продажу укладається на підставі затвердженого протоколу проведення публічних торгів. Умови участі в аукціоні за телефоном: (061) 220 32 63. Публічні торги (аукціон) відбудуться 28 вересня 2010 р. об 11.30 за адресою: 69001, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 2, оф. 314.

Інформація про повторний продаж на відкритих торгах (аукціоні) майна (з пониженням початкової вартості на 30%) підприємства-боржника ПІІ "UKRAINE LEISURE COMPANY", що знаходиться в процедурі ліквідації
Лот №1: майно ПІІ "UKRAINE LEISURE COMPANY", в т.ч.: Сервер - 3 шт., Джерело безперебійного живлення - 1 шт., Комп'ютер - 2 шт., Ноутбук - 1 шт., Корпус комп'ютерний - 1 шт., Монітор - 3 шт., Принтер - 4 шт., Знищувач паперів - 1 шт., Switch - 3 шт., Маршрутизатор - 2 шт., Телевізор - 4 шт., Цифрова фоторамка - 1 шт., Проектор - 1 шт., Факс - 4 шт., Міні-АТС - 1 шт., Факс-модем - 1 шт., CD програвач - 1 шт., Ресівер - 1 шт., Тюнер - 3 шт., Колонки - 47 шт., Лампи кольорові - 8 шт., Відеокамери - 20 шт., Обладнання відеонагляду - 4 шт., Каоварка - 3 шт., Кавомолка - 1 шт., Льодогенератор - 2 шт., Міні-холодильник - 2 шт., Шафа холодильна - 1 шт., Ваги кухонні - 3 шт., Посудомийна машина - 1 шт., Фритюрниця - 1 шт., Їмності та підставки кухонні - 26 шт., Помякшувач води - 5 шт., Лічильник монет - 27 шт., Чековий принтер - 4 шт., Зчитувач магнітних карт - 4 шт., Фіскальний реєстратор - 9 шт., Грошова скриня - 6 шт., Детектор валют - 4 шт., Касова стрічка - 1000 шт., Пломбінатор - 2 шт., Моноблок - 1 шт., Кулер - 2 шт., Електробойлер - 1 шт., Пілосос - 3 шт., Підставка для буклетів - 12 шт., Картина на дзеркалі - 1 шт., Обладнання кондиціонування - 7 шт., Стіл картковий - 3 шт., Фішки - 5046 шт., Обладнання для казино - 40 шт., Меблі для казино та бару - 110 шт.
Місцезнаходження майна: м. Київ, бул. Лепсе, 24
Початкова вартість продажу: 148 740,20 грн. з урахуванням ПДВ.
Умови продажу: Засобами платежу є грошові кошти. Оформлення прав власності здійснюється за рахунок покупця. Проведення розрахунків за придбане майно здійснюється протягом 30 календарних днів з дати укладання договору купівлі-продажу. Переможцю торгів, який відмовиться від підписання протоколу аукціону або укладання договору купівлі-продажу майна, гарантійний внесок не повертається.
Реєстраційний внесок - 17 грн. (без ПДВ) вноситься на рахунок р/р 37122001005048 в ГУ ДКУ у м. Києві МФО 820019, код ЄДРПОУ 36285077. Одержувач ДП "Державний центр з питань відновлення платоспроможності та банкрутства".
Гарантійний внесок - 10% від початкової вартості продажу вноситься на рахунок р/р 26007010846901 в ПАТ "Альфа-Банк" м. Київ, МФО 300346, код ЄДРПОУ 36285077. Одержувач ДП "Державний центр з питань відновлення платоспроможності та банкрутства".
Заявки на участь в аукціоні приймаються за адресою: 01133, м Україна , м. Київ, бул. Лесі Українки, буд. 26 (пн.-чт. - з 10.00 до 17.00, пт. - з 10.00 до 16.00). Кінцевий термін прийняття заяв - за три робочі дні до дати проведення відкритих торгів (аукціону).
Відкриті торги (аукціон) буде проведено **18 жовтня 2010 року о 12:00** за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 59, офіс № 21, тел. 286-48-15.
Ознайомитися з майном можна за місцем його розташування.
Телефон продавця: 286-48-15.

Постановою Господарського суду АР Крим (вул. Рози Люксембург/Річна, б. 29/11, м. Сімферополь, 95006) № 5002-19/4082-2010 від 02.09.2010 р. Відкрите акціонерне товариство «Сімферопольський завод будівельних матеріалів» (95023, АР Крим, м. Сімферополь, вул. Беспалова, 105, ЄДРПОУ 05515306, р/р 26001060228586 в КРУ КБ «Приватбанк», м. Сімферополь, МФО 384436) визнано банкрутом та у його відношенні відкрито ліквідаційну процедуру відповідно до ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».
Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Лук'янова Андрія Вікторовича (ліцензія АВ № 397237 від 18.08.2008 р.), поштова адреса: 95051, м. Сімферополь, а/с 2807.
Вимоги кредиторів приймаються впродовж місяця з дня публікації оголошення.

● Постановою від 26 серпня 2010 р. в провадженні справи № 5/129/10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю Фірма «ГЛ» (код 23618990, м. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 52/27);
● Постановою від 07 вересня 2010 р. в провадженні справи № 5/140/10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю Компанія «РЕСУРС-НІК» (код 35048266, м. Миколаїв, вул. Декабристів, 19/10);
● Постановою від 07 вересня 2010 р. в провадженні справи № 5/141/10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «СИДАГРО» (код 36433368, м. Миколаїв, вул. Архітектора Старова, 4-А/100).
Господарський суд Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) визнав боржників банкрутами та ввів ліквідаційні процедури в порядку ст.51 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Ліквідатор - Михайличенко Яна Геннадіївна (ліцензія серія АВ № 470243 від 11.03.2010 р. Адреса: 54056, м. Миколаїв, а/с 14). Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Вважати недійсними оригінали та дублікати установчих документів, свідоцтва про державну реєстрацію, печаток та штампів ТОВ «ДЕКАРТ-2» (04119, м. Київ, вул. Сім'ї Хохлових, 8, к. 304, код ЄДРПОУ 34487029).

Постановою господарського суду Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) від 13.09.2010 року по справі № 14/44/08 визнано банкрутом Акціонерне товариство відкритого типу «Гілея» (код 00372173), адреса: 55204, Миколаївська область, м. Первомайськ, бульвар Миру, 4 (р/р 2600401301521 в «Укрпромбанк», МФО 321228) та відкрити ліквідаційна процедура, відповідно до ст. 11 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».
Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Захарченко Ірину Вікторівну (54052, м. Миколаїв, пр. Октябрський, 325/4, кв. 53, тел. (0512) 47-68-53, ліцензія серія АВ № 081053 від 19.05.2006 року.) Заяви кредиторів з вимогами до боржника приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Оголошується реалізація на відкритих торгах дев'яти об'єктів нерухомості Відкритого акціонерного товариства «Щорський електромеханічний завод», розташований за адресою: м. Щорс, вул. 30 років Перемоги, загальною площею 11097,3 кв. м., з них:
● промислових, площею - 10381,5 кв. м.;
● адміністративних, площею - 715,8 кв. м.
Враховуючи специфіку району (деревообробна) та місце розташування, можливе призначення для глибокої переробки деревини. Розмір земельної ділянки біля 2,7 га.
Заявки приймаються протягом 30 днів з моменту виходу оголошення за адресою: м. Чернігів, вул. Белова, 18/77.
За довідками звертатись за тел.: (04622) 3-30-34; 067-727-52-00.

25 серпня 2010 року постановою господарського суду Харківської області (61022, м. Харків, майдан Свободи, Держпром, 8 під'їзд) по справі № Б-50/140-10 товариство з обмеженою відповідальністю "Реґіон-Реклама" (код ЄДРПОУ 31432815), адреса: 61158, м. Харків, вул. Північна, буд. 12 (поштова адреса для листування: 61018, м. Харків, вул. 23 серпня, буд. 73, кв. 53) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Банківський рахунок боржника № 26003036140800 у відділенні № 976 ПАТ "УкрСиббанк", МФО 351005.
Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Булижина Ігоря Володимировича (ліцензія серії АБ № 271564 від 30.11.2005 року, ідентифікаційний номер 2950901219, місце проживання: м. Харків, вул. 23 серпня, буд. 73, кв. 53).
Заяви кредиторів з вимогами до боржника подаються в місячний строк з дня публікації оголошення про визнання боржника банкрутом.

Сьогодні в Україні без опадів, тільки на заході й півночі невеликий дощ. Вітер південно-західний, 7—12 м/с. Температура повітря вночі 8—13 градусів тепла, на узбережжі морів 14—18°, удень 19—25 градусів, у східній і південній частинах до 28°, у західних областях 14—19°. У Карпатах уночі 4—9 тепла, вдень 8—13 градусів.

КРАСА І КОРИСТЬ

Цілюща рослина родини айстрових

Мабуть, жодна рослина не користується такою популярністю і пошаною, як ехінацея пурпурова. Її називають чудодійною рятівницею, квіткою надії, домашнім лікарем, що несе здоров'я. Вчені вважають її найсильнішим природним антибіотиком. При цьому всі частини рослини лікувальні. А найбільше біологічно активних речовин в корінні і квітках. Для лікування придатне коріння трирічних і старших рослин. На другий рік вегетації можна використовувати стебла, листя і квітки. Ехінацея стимулює згортання крові, прискорює загоювання ран, проявляє бактеріологічну, вірусостатичну та протизапальну дію, підвищує захисні сили організму, імунітет, збільшує продукування гормонів. Але найціннішим у цієї рослини є її властивість захищати організм від згубної дії радіації.

Історія ехінацеї пурпурної сягає тисячоліть. Ще древні індіанці Південної Америки лікували нею багато хвороб. До Європи ехінацея потрапила триста років тому, а півстоліття тому її стали вирощувати на українській землі. Нині налічується 20 зразків ехінацеї пурпурної. Тільки за останні роки в країні виведено п'ять нових сортів.

Крім лікувальних властивостей ехінацея має також естетичне та господарське значення, так як утворює неповторні пурпурово-малинові квітки, що дають до 600 кг цілющого меду з гектару площі.

В аптеках є чимало настоянок з ехінацеї, але їх можна виготовити і в домашніх умовах. Для цього потрібно мати сировину та рецептуру. Виростити ехінацею в наших умовах зовсім не важко. Потрібно лише пам'ятати, що ехінацея — багаторічна рослина родини айстрових. На родючих ґрунтах протягом літа виростає до 1,5 м заввишки. Цвіте увесь серпень і вересень. Рослина світлолюбива, розмножується поділом куща і насінням, яке висівають пізно восени або навесні. Добре витримує пересадку. Для одержання дружніх сходів потрібна температура не менше 20 градусів.

Але найкраще ехінацею розмножувати розсадою. Для цього насіння висівають в лютому місяці на підвіконні квартири. Схеми посадки розсади: відстань між рядами 60 см, в ряду між рослинами — 50 см. Розсадні рослини приживаються добре. Догляд за ехінацеєю звичайний — це розпушування ґрунту, знищення бур'янів, а також полив при недостатці вологи.

Леонід КАПУСТА, вчений агроном.

Немішаєве
Бородянського району
Київської області.

Поради збирала Оксана КАЛУГІНА (oksana@golos.com.ua)

Аромати довколо нас

УРОКИ НАСТРОЮ

Безупинно й усюди навколо нас витають різні запахи. Одні — піднімають настрій, надихають, умиряють, інші навпаки — пригнічують і дратують. Тому, найчастіше, ми намагаємося оточити себе гарними ароматами й уникаємо неприємних. Адже приємний запах — надійний засіб вплинути не тільки на стан душі й тіла, а й на працездатність, творчість, взаємини.

Факхівці стверджують, що вдихання аромату лимона, евкаліпта, мускусу знімає втому, збуджує нервову систему й сприяє розумовій праці.

Розмарин стимулює роботу мозку, поліпшує пам'ять, допомагає зосередитися.

Троянда надихає, окриляє, викликає позитивні емоції.

Аромат лаванди допомагає позбутися страху, хвилювання, дратівливості й інших негативних емоцій.

Ванілін — ідеальний для боротьби з поганим настроєм. Він діє, як антидепресант, змушуючи розслабитися.

Кавовий аромат допомагає прокинутися й дарує заряд гарного настрою.

Перцева м'ята освіжає, бадьорить і є гарним помічником при застуді й грипі.

Аромати використовують, щоб підкреслити індивідуальність. Вони корисні для зміцнення здоров'я, настрою щиросердечних стун, творчого натхнення. Удома ви можете прийняти розслаблюючу ванну з додаванням ароматичної олії, можете запалити аромалампу або поставити поруч вазочку з букетиком улюблених квітів. А от які пахощі й під який настрій підходить саме вам — обирайте самі.

Світлана ІВАНОВА.
Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Як зарадити маститу

ДОСВІД

Тримаючи у господарстві корову чи козу, треба знати, як зарадити такому захворюванню, як мастит. Я, коли це трапляється, лікую свою живність здавна перевіреним методом.

У глибоку металеву посудину насилаю пригоршню жовтої глини, додаю ложку кухонної соди, поливаю двома ложками оцту і усе це ретельно перемішую. За можливості, додаю ще ложку-дві спиртового настою прополісу і теплу воду. Суміш за консистенцією нагадує дуже густу сметану і має бути кімнатної температури або й трішки вищою. Цією «маззю» я змащую вим'я після доїння.

Глина здавна відома своїми цілющими властивостями, оцет знімає жар і запалення, а додана спиртова настоянка прополісу перетворює усю суміш на зігріваючий компрес.

Перед черговим доїнням глину ретельно змиваю, вищою свою кізоньку, вим'я масажую і знову наношу щойноприготовані «ліки». І так — до повного одужання. Зазвичай, 3—4 такі процедури і — видно результат. Але, якщо відчуваєте, що хвороба у тварини прогресує, то обов'язково зверніться по допомогу до ветеринара.

Валентина КУНДЕНКО.

Красний Колядин
Талалаївського району
Чернігівської області.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

І долежить картопля до нового врожаю

ДАЧНИКАМ НА ЗАМІТКУ

Картоплю викопали. Тепер її важливо зберегти до нового врожаю. Для цього підійде сухе, прохолодне, темне приміщення, що не промерзає взимку, — це може бути льох або підвал.

Відразу після збирання в картоплі починається «лікувальний» період. Протягом 40—45 діб бульби дозрівають, отримані ними під час збирання пошкодження поступово гояться, шкірка зміцнюється, а смак поліпшується. Якщо є можливість, то картоплю на цей період закладають на тимчасове зберігання в темне приміщення (від світла бульби зеленіють і виробляється шкідливий для нашого здоров'я соланін). Оптимальна темпе-

ратура для зберігання в цей час — 12—17 градусів.

Перед закладанням на постійне зберігання бульби оглядають і викидають всі пошкоджені.

Складати картоплю краще в дерев'яні ящики з невеликими отворами в стінках для доступу повітря, можна в сітчасті мішки й засіки, але шаром не вище метра.

Щоб уберегти картоплю від зайвої вологості й тим самим від захворювань, після закладання її можна вкри-

ти мішковиною або кошиками зі стружкою. Якщо покриття зволожить-

Редактор номера Наталя ФІЛІПЧУК.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.
Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.
► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Рукописів не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.
Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.
Друк: ТОВ «Мета-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 Зам. 17854
Макет, верстка — редакція газети «Голос України». 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 503-68-72; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
При підготовці матеріалів використовуйте інформаційно-пошукову систему Верховної Ради України «Законодавство»

